

UiO : **Det juridiske fakultet**

Forretningshemmeligheter – Gjelder det en springbrettdoktrine i norsk rett?

Kandidatnummer: 658

Leveringsfrist: 25.04.2013

Antall ord: 16 541

Innholdsfortegnelse

1	INNLEDNING	1
1.1	Tema og problemstilling.....	1
1.2	Avgrensning.....	2
1.3	Den videre fremstilling.....	3
2	RETTSKILDEBILDET	3
2.1	Innledning.....	3
2.2	Straffeloven § 294	4
2.3	Markedsføringsloven § 28.....	6
2.4	Straffeloven § 405a.....	7
2.5	Forarbeider.....	9
2.5.1	Konkurranselovkomiteens innstilling	9
2.5.2	Ot. Prp. nr. 57 (1971-72).....	10
2.6	Rettspraksis.....	10
2.7	Juridisk litteratur.....	11
2.8	Reelle hensyn.....	11
2.9	Fremmed rett.....	14
2.10	Legalitetsprinsippet	14
2.11	Ny straffelov	15
3	FORRETNINGSCHEMMEHETER.....	18
3.1	Innledning.....	18
3.2	Kravene til informasjonen	18
3.2.1	Vilkår 1: Den nedre grense	22
3.2.2	Vilkår 2: Spesifikasjonskravet	25
3.2.3	Vilkår 3: Informasjonens betydning.....	31
3.2.4	Vilkår 4: Aktivitetsplikten.....	33

3.3	Konklusjon.....	35
4	SPRINGBRETTDOKTRINEN.....	36
4.1	Problemstilling.....	37
4.2	De lege lata	38
4.3	Konklusjon.....	51
5	LITTERATURLISTE.....	52
5.1	Lover.....	52
5.2	Traktater.....	52
5.3	Forarbeider.....	52
5.4	Rettsavgjørelser	52
5.4.1	Høyesterett	52
5.4.2	Tingrettene	52
5.5	Bøker	53
5.6	Artikler.....	53
5.7	Undersøkelser	53

1 INNLEDNING

1.1 Tema og problemstilling

Avhandlingens tema er det lovfestede vernet mot rettsstridig tilegnelse og utnyttelse av forretningshemmeligheter. Dette er et rettsområde som omhandler en viktig side av næringslivet – nemlig informasjonsflyten. Så når 1 % av de spurte virksomheter i mørketallsundersøkelsen¹ melder om at de har blitt utsatt for informasjonstyveri, er nok den sparsommelige rettspraksis på området heller et utslag av betydelige mørketall enn manglende aktualitet.

Avhandlingens overordnede problemstilling er om en sum av informasjon som i utgangspunktet *ikke* tilfredsstillende kravene til å være vernet etter de bestemmelser som her er tema, *allikevel* er vernet etter en *springbrettdoktrine*. I motsetning til det tradisjonelle vernet mot rettsstridig tilegnelse og utnyttelse av forretningshemmeligheter i Straffeloven §§ 294 og 405a samt Markedsføringsloven § 28, er denne springbrettdoktrinen *utelukkende* fundert på informasjonsbrukens betydning for konkurransesituasjonen i markedet.

Problemstillingen har oppstått i underrettspraksis som et resultat av Høyesteretts obiter dictum uttalelse i SAS/Braathens-avgjørelsen² og juridisk litteratur. Springbrettdoktrinen har blitt drøftet som alternativt grunnlag for informasjonsvern i en straffesak fra Oslo Tingrett³ og en sivil sak fra Moss Tingrett⁴, den sistnevnte sak er forøvrig anket inn for Lagmannsretten. Problemstillingen i begge disse sakene var om *sparte resurser* i konkurransen som en følge av informasjonsbruken, var tilstrekkelig til at informasjonen var vernet som forretningshemmelighet.

Begrepet springbrettdoktrine er ikke benyttet av Høyesterett i den nevnte avgjørelsen, og dette skriver seg fra anførselene i underrettspraksis som har hentet dette begrepet fra

---

¹ Næringslivets sikkerhetsråds mørketallsundersøkelse av 2012

² Rt 2007 1841 avs. 25

³ TOSLO-2011-108508

⁴ TMOSS-2012-28449

juridisk litteratur⁵ som er inspirert av britisk retts "Springboard doctrine". Begrepet "doctrine" har ingen naturlig plass i det norske juristvokabular. Den latinske betydningen av ordet er *lære* eller *læresetning*. I land som tilhører common law rettskulturen er det med doctrine i denne sammenhengen tale om et rettsprinsipp som bygger på tidligere avgjørelser. Med den strenge prejudikatlæren som gjelder i common law tradisjonen, synes en britisk "doctrine" å være noe mer rigid og ufravikelig enn det man typisk vil mene med en læresetning. I denne avhandlingen vil springbrettdoktrine bli benyttet med det meningsinnhold begrepet har blitt tillagt i underrettspraksis – som alternativt grunnlag for informasjonsvern i *alle* tilfeller der krenkeren har oppnådd en besparelse som følge av informasjonsbruken.

En springbrettdoktrine i norsk rett vil representere et *alternativt* vilkår til de kvalitative kravene for informasjonsvern etter de bestemmelser som er oppgavens tema. Hvorvidt det gjelder et slikt alternativt vilkår er oppgavens *hovedproblemstilling* – Gjelder det en springbrettdoktrine i norsk rett?

1.2 Avgrensning

Avhandlingens tema er *hvilken* informasjon som kan kvalifisere til å være vernet etter strl. §§ 294 og 405a og mfl. § 28. Det vil redegjøres kort for de øvrige sider av bestemmelsene under pkt. 2, men disse vil ikke bli behandlet utover dette.

Det avgrenses mot øvrige lovregler til vern av informasjon, som vernet etter Åndsverksloven, Patentloven og mfl. § 29. Det avgrenses videre mot lovregler som *indirekte* verner informasjon, så som strl. §§ 145(2) (datainnbrudd), 145a (avlytting), 261 og 393 (uberettiget forføyning), 275 og 276 (utroskap) og 276 a-c (korrupsjon). Mfl. § 25 kan også gi grunnlag for informasjonsvern, denne bestemmelsen vil heller ikke bli behandlet.

Det avgrenses også mot informasjonsvern på kontraktsgrunnlag. Det avgrenses videre mot vern på ulovfestet grunnlag, som grunnlaget "ugrunnet berikelse" og de alminnelige erstatningsregler.

---

⁵ Irgens-Jensen (2010) s. 19

1.3 Den videre fremstilling

Som bakgrunn for den videre drøftelse av avhandlingens problemstilling, vil rettskildebildet på området bli presentert i del 2.

Videre er det nødvendig med presentasjon av det tradisjonelle vernet for rettsstridig tilegnelse og utnyttelse av forretningshemmeligheter, for å få belyst avhandlingens hovedproblemstilling på en god måte. Denne presentasjonen vil bli foretatt i avhandlingens del 3.

Hovedproblemstilling om det gjelder en springbrettdoktrine i norsk rett vil bli presentert, drøftet og besvart i avhandlingens del 4.

2 RETTSKILDEBILDET

2.1 Innledning

Det lovfestede vernet mot andres rettsstridige tilegnelse og utnyttelse av forretningshemmeligheter, følger av Markedsføringsloven (heretter mfl.) og Straffeloven (heretter strl.). Bestemmelsene er dels overlappende, men dekker også forskjellige forhold ved utnyttelsen av forretningshemmeligheter. Konkurranselovkomiteen foreslo i sin utredning i forbindelse med den nå opphevede lov om markedsmissbruk av 1972 at de bestemmelser for vern av bedriftshemmeligheter som i dag er i straffeloven skulle inkorporeres som en del av den nye loven, på denne måten ville alle bestemmelser til vern om bedriftshemmeligheter være samlet i en lov. Men dette ble forkastet av departementet under henvisning til at man ville ha en lovteknisk løsning der den nye loven kun rettet seg mot handlinger som foretas i næringsvirksomhet, og at straffeloven skulle regulere de tilfeller som faller utenfor denne rammen.⁶ De punktene i komiteens innstilling som hadde et videre anvendelsesområde enn handlinger i næringsvirksomhet ble derfor inkorporert som nye bestemmelser i straffeloven. Dette skillet er beholdt ved utarbeidelsen av den gjeldende markedsføringslov av 2009, som for bestemmelsene om forretningshemmelighetenes vedkommende bare viderefører den rettsstilstanden som var gjeldende etter den tidligere lov.⁷

---

⁶ Ot. prp. nr. 57 (1971-72) s. 21, 23-25 og 33 annen spalte

⁷ Ot. prp. nr. 55 (2007-08) s. 206 annen spalte – s. 207 første spalte

2.2 Straffeloven § 294

Straffeloven gir vern mot andres bruk av bedriftshemmeligheter i lovens § 294. Bestemmelsens nr. 2 og 3 retter seg mot bruk av "forretnings- eller driftshemmelighet" og har dermed en noe annen ordlyd enn mfl. § 28 som retter seg mot utnyttelsen av "bedriftshemmelighet". De ulike ordvalg har imidlertid ingen betydning.⁸ Disse formuleringene er uansett så vage at det ikke vil være uforenelig med deres ordlyd å gi dem et sammenfallende virkeområde. I denne avhandlingen vil begrepene *forretningshemmelighet* og *bedriftshemmelighet* benyttes med det samme meningsinnhold.

Straffeloven § 294 er plassert i lovens kapittel 28 om Skadeverk og har følgende utforming:

Med Bøder eller Fængsel indtil 6 Maaneder straffes den, som

1. ved at fremkalde eller styrke en Vildfarelse retsstridig forleder nogen til en Handling, hvorved der voldes denne eller nogen, paa hvis Vegne han handler, Formuestab, eller som medvirker hertil, eller
2. uberettiget enten selv gjør Brug af en Forretnings- eller Driftshemmelighed vedkommende en Bedrift, hvori han er eller i Løbet af de 2 sidste Aar har været ansat, eller hvori han har eller i Løbet af de 2 sidste Aar har havt Del, eller aabenbarer en saadan i Hensigt at sætte en anden i stand til at gjøre Brug af den, eller som ved Forledelse eller Tilskyndelse medvirker hertil, eller
3. uberettiget gjør bruk av en bedrifts forretnings- eller bedriftshemmelighet som han har fått kjennskap til eller rådighet over i egenskap av teknisk eller merkantil konsulent for bedriften eller i anledning et oppdrag fra den, eller uberettiget åpenbarer en slik hemmelighet i den hensikt å sette andre i stand til å gjøre bruk av den, eller som ved forledelse eller tilskynding medvirker til dette.

Offentlig Paataale finder alene Sted, naar det begjæres af fornærmede og findes paakrævet af almene Hensyn.

Bestemmelsen har to alternativer for hvordan den påståtte krenker har fått adgang til informasjonen. Alternativet i strl. § 294 nr. 2, retter seg mot den som har vært ansatt eller deleier i den bedrift som informasjonen stammer fra. Straffetrusselen gjelder uavhengig av vedkommendes posisjon i selskapet, og det er eller ikke noe krav om at informasjonen skal være betrodd vedkommende. Bestemmelsen er ikke begrenset til informasjon som er ervervet i løpet av ansettelses- eller eierforholdet, straffetrusselen rammer også bruk av kunnskap som er ervervet etter at dette forholdet er avsluttet. Begrensningen ligger her i at ka-

---

⁸ Irgens-Jensen (2010) s. 75

rantenetiden for bruken av informasjonen etter bestemmelsen er 2 år, etter dette tidspunkt vil bruk av informasjonen ikke være i strid med strl. § 294 nr. 2.

Alternativet i strl. § 294 nr. 3, retter seg mot den som har fått tilgang til informasjonen "i egenskap av teknisk eller merkantil konsulent for bedriften eller i anledning et oppdrag fra den". Dette alternativet retter seg mot den selvstendige oppdragstager, og retter seg mot en personkrets som i stor grad sammenfaller med mfl. § 28. Noen nærmere grensdragning mellom disse bestemmelsene vil ikke bli foretatt her.

En annen forskjell mellom alternativene i strl. § 294 nr. 2 og 3 ligger som nevnt i karantenetiden på 2 år som fremgår av alternativ nr. 2. Straffetrusselfen er altså tidsbegrenset til en periode på 2 år etter at arbeids- eller eierforholdet er avsluttet. Straffetrusselfen i alternativ nr. 3 har ingen slik tidsbegrensning. Dette gir informasjonsvernet etter de to alternativene en forskjellig rekkevidde i tid. I SAS/Braathens-avgjørelsen uttaler Høyesterett seg om forholdet mellom alternativene på dette punkt:

"Jeg kan heller ikke se at det foreligger andre relevante rettskilder som tilsier at bestemmelsen på dette punkt bør tolkes innskrenkende. Reelle hensyn kan tvert i mot tale for at lojalitetsplikten som følger av oppdraget, og som begrunner regelen, også bør gjelde i tilfeller som det foreliggende. Det kan riktignok anføres at denne tolkningen vil medføre at oppdragstakere i denne henseende vil få en mer langvarig lojalitetsplikt enn ansatte på grunn av to-årsregelen som gjelder for disse. Dette er imidlertid en konsekvens av at bestemmelsene i § 294 første ledd nr. 2 og nr. 3 på dette punkt er forskjellig utformet, noe som har sammenheng med at bestemmelsen i nr. 2 kan ha en viss karakter av et yrkesforbud."⁹

Som det fremgår av uttalelsene til Høyesterett er det forskjellen i personkretsen som bestemmelsen retter seg mot, som begrunner hvorfor straffetrusselfen er tidsbegrenset etter alternativ 2 og ikke etter alternativ 3. Hensynet til den enkelte arbeidstakers mulighet til å fortsette innen sin profesjon står her i et spenningsforhold til den tidligere arbeidsgivers behov for vern om sine bedriftshemmeligheter. Dette er som nevnt løst ved 2 års regelen, de tilsvarende hensyn gjør seg ikke gjeldende for de selvstendige oppdragstageres vedkommende og strl. § 294 nr. 3 har derfor ingen slik tidsbegrensning.

---

⁹ Rt 2007 1841 avs. 21

Straffeloven § 294 angir ikke noe særskilt skyldkrav, den grad av skyld som kreves for å kunne dømmes etter denne bestemmelsen er dermed forsett jf. strl. § 40. Medvirkning til overtredelse rammes også av straffebudets gjerningsbeskrivelse. Forsøk på overtredelse er straffbart jf. strl. § 2(1) jf. § 49(1).

2.3 Markedsføringsloven § 28

Markedsføringsloven § 28 forbyr rettstridig utnyttelse av en annens "bedriftshemmelighet" i næringsvirksomhet. Bestemmelsen er en sivilrettslig forbudsregel, som kan håndheves¹⁰ ved midlertidig forføyning eller ved krav om erstatning etter alminnelige erstatningsrettslige regler. Overtredelse av mfl. § 28 er også gjort straffbart etter mfl. § 48, som oppstiller visse tilleggsvilkår for at overtredelsen skal medføre straffeansvar. Under overskriften "Bedriftshemmeligheter" er bestemmelsen gitt følgende utforming:

Den som har fått kunnskap om eller rådighet over en bedriftshemmelighet i anledning av et tjeneste-, tillitsvervs- eller forretningsforhold, må ikke rettsstridig utnytte hemmeligheten i næringsvirksomhet.

Det samme gjelder den som har oppnådd kunnskap om eller rådighet over en bedriftshemmelighet gjennom noens brudd på taushetsplikt eller gjennom noens rettsstridige handling ellers.

Bestemmelsen oppstiller ikke noe krav til måten informasjonen er ervervet på, og setter straff for all rettsstridig utnyttelse i næringsvirksomhet av en annens informasjon som kvalifiserer til å være en bedriftshemmelighet. Tilgangen til informasjonen må allikevel være et resultat av et "tjeneste-, tillitsvervs- eller forretningsforhold" jf. mfl. § 28(1). Videre rammer bestemmelsen også de tilfeller der informasjonstilgangen er et resultat av "noens brudd på taushetsplikt" jf. mfl. § 28(2) første alternativ. Bestemmelsens anvendelsesområde utvides ytterligere gjennom at den også rammer informasjon som er tilveiebrakt gjennom "noens rettsstridige handling ellers" jf. mfl. § 28(2) annet alternativ. Om hva dette innebærer, vises det til Lunde m.fl:

---

¹⁰ Med bestemmelsens plassering i lovens kapittel 6, kommer imidlertid ikke håndhevingsmekanismene i lovens kapittel 7 til anvendelse jf. mfl. § 32(1)

"I dette ligger ikke et krav om at den som åpenbarer bedriftshemmeligheten, må kunne gjøres strafferettslig eller sivilrettslig ansvarlig for bruddet på taushetsplikten eller den rettsstridige handlingen. Krenkelsen må imidlertid objektivt sett fylle kravene til den handling som bestemmelsen beskriver – det må altså objektivt sett foreligge overtredelse av taushetsplikt eller en annen rettsstridig handling. Det å utnytte en bedriftshemmelighet som har kommet på avveie ved et rent uhell, er ikke forbudt etter bestemmelsen."¹¹

Det oppstilles ikke noe krav om at den som har skaffet til veie informasjonen kan holdes sivil- eller strafferettslig ansvarlig for sin handling. Men handlingen må objektivt sett innebære et brudd på taushetsplikt eller en annen *rettsstridig* handling, for at bestemmelsen skal være anvendelig i de tilfeller der informasjonen ikke er fremskaffet av krenkeren selv.

Straffetruuselen er tidsbegrenset til 2 år etter et avsluttet "tjeneste- eller tillitsvervsforhold" jf. mfl. § 48(6). Straffetruuselen er således tidsbegrenset på lik linje med strl. § 294 nr. 2, og er dermed ikke like vidtgående som strl. § 294 nr. 3 jf. redegjørelsen om dette under pkt. 2.2 over.

Skyldkravet for å straffes etter mfl. § 28 er at gjerningsbeskrivelsen er oppfylt "forsettlig og vesentlig" jf. mfl. § 48(1). Også her er skyldkravet forsett, men med det *tilleggskrav* at overtredelsen av gjerningsbeskrivelsen er vesentlig. I denne vesentlighetsvurderingen skal det "særlig legges vekt på overtredelsens omfang, virkning og graden av skyld" jf. mfl. § 48(3) første punktum. Dersom den tiltalte er tidligere straffet eller ilagt overtredelsesgebyr etter loven, kan han straffes selv om overtredelsen ikke er vesentlig jf. § 48(3) annet punktum. Ved gjentatt overtredelse åpnes det altså for å avvike kravet om at overtredelsen av gjerningsbeskrivelsen er vesentlig. Medvirkning er straffbart jf. mfl. § 48(1) annet punktum. Forsøk på overtredelse er straffbart jf. strl. § 2(1) jf. § 49(1).

Skyldkravet for å pålegges erstatningsansvar for overtredelse av bestemmelsen er alminnelig uaktsomhet.

2.4 Straffeloven § 405a

Straffeloven § 405a retter seg mot den som "på urimelig måte skaffer seg eller søker å skaffe seg kunnskap om eller rådighet over en bedriftshemmelighet". Til forskjell fra de foregå-

---

¹¹ Lunde (2010) s. 167

ende bestemmelser er det ikke bruken av informasjonen, men fremskaffelsen – eller forsøk på fremskaffelse – av informasjon på en "urimelig" måte som er straffbart. Strl. § 405a er generell og retter seg - i motsetning til de øvrige straffebestemmelser som her er omtalt - ikke mot en avgrenset personkrets.

Plassert i straffelovens kapittel 40 om forseelser mot formuesrettigheter, er bestemmelsen gitt følgende utforming:

Med bøter eller fengsel inntil 3 måneder straffes den som på urimelig måte skaffer seg eller søker å skaffe seg kunnskap om eller rådighet over en bedriftshemmelighet.

Bestemmelsen bruker begrepet "bedriftshemmelighet" om hvilken informasjon som er vernet etter dette straffebudet. Dette er den samme terminologi som er benyttet i mfl. § 28, men den forskjellen i beskrivelsene av hvilken informasjon som er vernet etter de forskjellige bestemmelser er som nevnt kun av terminologisk karakter jf. Pkt. 2.2 over.

Gjerningsbeskrivelsen omfatter både fullbyrdet rådighet over en annens bedriftshemmeligheter og forsøk på dette. Dette fremskutte fullbyrdelsestidspunktet ble ansett nødvendig av bevismessige årsaker og det ble pekt på at et effektivt vern forutsatte at handlingen ble rammet forut for den endelige utnyttelse av informasjonen.¹²

Det stilles ingen krav til måten informasjonen er ervervet på og hva som har foranlediget adgangen til denne. Begrensningen ligger i at anskaffelsen av informasjonen må skje på en "urimelig måte" jf. Strl. § 405a. Kriteriet gir anvisning på en helhetsvurdering av hvordan informasjonen er tilegnet i det konkrete tilfelle. Den tradisjonelle "industrispionasje" faller klart innenfor¹³ og er bestemmelsens primære virkeområde. Men bestemmelsen er ikke begrenset til disse tilfellene, det avgjørende er om informasjonen er ervervet som følge av en "klart klanderverdig fremgangsmåte" jf. Kværner-kjennelsen¹⁴. Hva som ligger i dette kravet vil det ikke bli gjort nærmere rede for her.

---

¹² Ot. prp. nr. 57 (1971-72) s. 23 annen spalte

¹³ Ot. prp. nr. 57 (1971-72) s. 22-25

¹⁴ Rt 2003 825 avs. 16

Det kan også pekes på en forskjell i strafferamme mellom strl. § 405a og de øvrige straffebede det er redegjort for. Strafferammen for overtredelse av strl. § 405a er fengsel i 3 måneder, for overtredelse av mfl. §§ 28 og strl. § 294 er strafferammen fengsel i 6 måneder.

Straffeloven § 405a angir ikke noe særskilt skyldkrav, det er dermed forsett som kreves jf. strl. § 40. Bestemmelsen har ikke et eget medvirkningstillegg, det må derfor vurderes konkret om den aktuelle medvirkningshandlingen rammes av gjerningsbeskrivelsen. Gjerningsbeskrivelsen setter også straff for forsøk på overtredelse.

For denne avhandlingens hovedproblemstilling om springbrettdoktrine, står denne bestemmelsen i en annen stilling enn de øvrige bestemmelser som er tema. Da vern på grunnlag av sparte ressurser har fokus på *informasjonsbruken*, vil det ikke være mulig å foreta den vurderingen som springbrettdoktrinen gir anvisning på, der det kun foreligger en rettsstridig *tilegnelse* av informasjon jf. strl. § 405a. Dette grunnlaget for informasjonsvern er derfor utelukket under denne bestemmelsen.

2.5 Forarbeider

2.5.1 Konkurranselovkomiteens innstilling

I 1960 ble det oppnevnt en komité for å revidere dagjeldende Lov om utilbørlig konkurranse av 7. juni 1922. Resultatet av dette arbeidet ble en innstilling av 1966, heretter referert til som Konkurranselovkomiteens innstilling.

Denne utredningen er det eneste av forarbeider til de bestemmelser som her er tema, som forsøker å gi en definisjon og oppstille noen vilkår for hvilken informasjon som etter loven skal anses som en forretningshemmelighet. Da dette er det eneste av forarbeider som gir noen holdepunkter for *hvilken* informasjon som er vernet etter bestemmelsene, har utredningen fått en stor betydning i praksis. Det kan her vises til at forarbeidene til mfl. § 28 henviser til innstillingen som forarbeidene til bestemmelsen.¹⁵ Som gjennomgangen av

---

¹⁵ Ot. prp. nr. 55 (2007-08) s. 207

rettspraksis vil vise, brukes innstillingen også av Høyesterett når innholdet i vilkårene for at informasjon skal være vernet som bedriftshemmelighet skal fastlegges.

Da dette er det eneste forarbeidet som forsøker å definere hva som er en bedriftshemmelighet, og med den betydningen denne innstillingen er tillagt i praksis, er dette det mest sentrale forarbeidet til bedriftshemmelighetsvilkåret. Der departementet har fraveket standpunkter i innstillingen fra Konkurranselovkomiteen, vil dette bli påpekt.

2.5.2 Ot. Prp. nr. 57 (1971-72)

Dette er forarbeidene til den nå opphevede Lov om kontroll med markedsføring og avtalevilkår av 1972. Denne loven ble erstattet av nåværende Lov om kontroll med markedsføring og avtalevilkår mv. (mfl) av 2009. Bestemmelsen til vern for rettsstridig utnyttelse av forretningshemmeligheter ble i den nye loven videreført uten annen endring enn at paragrafnummeret ble endret fra § 7 til § 28.

Forarbeidene fra den tidligere lov er dermed fortsatt gjeldende for forståelsen av denne bestemmelsen. Det er i forarbeidene til Markedsføringsloven da også bare henvist til konkurranselovkomiteens innstilling og ot. prp. nr. 57 (1971-72) for den nye lovens § 28, utover dette er forarbeidene tause rundt denne bestemmelsen.¹⁶

Forarbeidene bygger i stor grad på Konkurranselovkomiteens innstilling jf. pkt. 2.7.1 over. Som det gjeldende forarbeidet til mfl. § 28 vil denne odelstingsproposisjonen bli behandlet som sådan hva gjelder forståelsen av denne bestemmelsen. Som forarbeid til en gjeldende bestemmelse med straffesanksjonert vern for forretningshemmeligheter, vil det også vises til dette forarbeidet i den grad det kan bidra til å kaste lys over mer generelle problemstillinger.

2.6 Rettspraksis

Det foreligger en noe begrenset rettspraksis rundt vernet mot rettsstridig tilegnelse og utnyttelse av forretningshemmeligheter. Riktignok er underrettspraksis noe mer omfattende enn den svært sparsommelige Høyesterettspraksisen skulle tilsi. Men sett i lys av hvor vide

---

¹⁶ Ot. prp. nr. 55 (2007-08) s. 207

bestemmelser det er tale om jf. pkt 3, og den betydning informasjonsmisbruk kan ha for den som krenkes, er praksis på området påfallende beskjeden. Dette kan ha en sammenheng med at det *sivilrettslig* er kostnadskrevende å håndheve informasjonsvernet. *Strafferettslig* kan nok dette være en konsekvens av at politi og påtalemyndighet er mindre begeistret for saker med sterke sivilrettslige dimensjoner. Men som nevnt innledningsvis, er nok dette også et resultat av betydelige mørketall.

I det følgende vil de sentrale Høyesterettsdommene på området bli omtalt og behandlet. Underrettspraksis vil bare bli tatt med i den grad det kan tjene som illustrasjonsmateriale eller er egnet til å belyse praktiske problemstillinger som ikke har vært oppe for Høyesterett. Omtalen av underrettspraksis er ikke en uttømmende angivelse av praksisen på området. Rettspraksis knytter seg til andre sider av vernet for forretningshemmeligheter, vil også bli behandlet i den grad det kan gi grunnlag for slutninger av betydning for det som er avhandlingens tema.

2.7 Juridisk litteratur

Det er ikke skrevet mye om dette rettsområdet i den juridiske litteratur. Den eneste samlede fremstillingen av vernet for forretningshemmeligheter i norsk rett, er Harald Irgens-Jensens doktoravhandling "Bedriftenes hemmelighet – og rettighet?" fra 2010. Irgens-Jensen har også skrevet to artikler i Nordisk Immaterielt Rättskydd om vernet for forretningshemmeligheter: "Kommentar til Kværner-kjennelsen" fra 2004 og "Forretningshemmeligheter" fra 2006.

Denne avhandlingens hovedproblemstilling om informasjonsvern på bakgrunn av en springbrettdoktrine er behandlet i den nevnte doktoravhandlingen til Irgens-Jensen, samt i hans artikkel fra 2006 i Nordisk Immaterielt Rättskydd. Informasjonsvern på dette grunnlaget er også behandlet i Politiadvokat Tarjei Istads artikkel i Tidsskrift for strafferett: "Fra Økokrim: Misbruk av bedriftshemmeligheter" av 2008.

2.8 Reelle hensyn

Fri flyt av informasjon er noe som i dagens informasjonssamfunn er ansett som ønskelig og av en betydelig egenverdi. Fra dette generelle utgangspunkt gjøres det imidlertid unntak i form av lovregler som på enkelte områder beskytter informasjonens "eier" gjennom å be-

grense andres bruk av informasjonen. De lovregler som begrenser bruken av informasjon er forskjellig utformet og har forskjellige anvendelsesområder. Men de har det til felles at *hensynene* som taler for informasjonsvern, har blitt ansett tungtveiende nok til at det er gjort unntak fra det generelle utgangspunkt om fri flyt av informasjon.

Hovedhensynet bak vernet om bedriftshemmeligheter er hensynet til investeringsvilje og innovasjon. Dette *incentivhensynet* er en erkjennelse av at en eksklusiv rett til å høste fruktene av sine investeringer, i mange tilfeller er en nødvendig forutsetning for at man tar den risikoen som investeringen innebærer. Dette grunnleggende hensyn kommer da også til uttrykk i Konkurranselovkomiteens innstilling:

"Den vesentlige verdi av disse investeringer ligger i at vedkommende bedrift eller forretning kan regne med å utnytte de resultater den kommer frem til alene. Uten dette ville mange investeringer av denne art neppe bli foretatt, fordi de ikke ville betale seg."¹⁷

Dette *incentivhensynet* gjør seg også gjeldende ved utveksling av informasjon i prekontraktuelle forhandlinger og i kontraktsforhold. At informasjon i disse tilfellene kan utveksles i tillitt til at man har vern for at informasjonen man deler ikke senere misbrukes, legger forholdene til rette for samarbeid og forhandlinger som partene kanskje ikke hadde tatt sjansen på dersom vernet tenkes borte. Fra et samfunnsperspektiv er samarbeid og forhandlinger mellom næringsdrivende, positivt for den samlede innovasjon og verdiskapning i samfunnet.

Men *incentivhensynet* kan også tale for en *begrensning* i informasjonsvernet for bedriftshemmeligheter. Informasjon som er vernet kan ikke utnyttes av andre i kommersiell virksomhet, informasjonens "eier" har monopol på utnyttelsen. Et for vidtgående informasjonsvern kan dermed virke dempende på den samlede innovasjon og verdiskapning i samfunnet.

Et annet hensyn som begrunner informasjonsvernet for bedriftshemmeligheter, er hensynet til den frie konkurranse. Ved anvendelsen av strl. § 405a uttaler Høyesterett i

---

¹⁷ Innstillingen fra Konkurranselovkomiteén av 1966, s. 49

Kværner-kjennelsen; "Til det kvalitative kravet bemerker jeg at så vel tekniske som kommersielle forhold er beskyttet, og at dette også gjelder planer. Det sentrale området for bestemmelsen er forhold av betydning for bedriftens konkurransesituasjon og/eller markedsføring."¹⁸. Som det fremheves i avgjørelsen, er konkurransehensynet et *sentralt* hensyn bak informasjonsvernet. Det vil for mange bedrifter være en forutsetning for deres *konkurranseevne* at informasjon om virksomheten er vernet mot at andre gjør bruk av den. Da den enkelte bedrifts konkurranseevne avhenger av dette, vil det fra et samfunnsperspektiv kunne påvirke konkurransesituasjonen som sådan dersom denne informasjonen ikke var vernet.

Men også dette *konkurransehensynet* kan tale for en begrensning i vernets rekkevidde. Dersom vernet blir for vidtgående, vil en monopolsituasjon på utnyttelse av informasjonen kunne virke dempende på den frie konkurranse. Men i motsetning til patentvernet er imidlertid bedriftshemmelighetsvernet ikke til hinder for at en tredjemann utnytter informasjonen dersom han har kommet frem til den ved egen forskning.¹⁹ Dette gjør informasjonsvernet noe mindre betenkelig sett i lys av konkurransehensynet.

Et særlig hensyn som gjør seg gjeldende der det er tale om tidligere ansatte, er hensynet til den enkeltes frie yrkesvalg. Som fremhevet av Høyesterett i SAS/Braathensavgjørelsen²⁰ er det av hensyn til det frie yrkesvalg at straffetrusselen er tidsbegrenset etter strl. § 294 nr. 2. Dette hensynet til *yrkesfrihet* er en anerkjennelse av den enkeltes rett til fritt å velge sin profesjon og sin arbeidsgiver. Denne friheten til selv å velge sin arbeidsplass, tilsier at vernet ikke blir så vidtgående at bedriftens ansatte ikke fritt kan skifte arbeidsgiver uten å risikere at de blir holdt ansvarlig for å krenke sin tidligere arbeidsgivers vernede informasjon.

Dette hensynet til yrkesfriheten har også en side mot konkurransesituasjonen dersom informasjonsvernet blir så vidtgående at det hindrer en fri flyt av arbeidskraft. Det kan vises til Irgens-Jensen på dette punkt:

---

¹⁸ Rt 2003 825 avs. 14

¹⁹ Irgens-Jensen (2010) s. 156

²⁰ Rt 2007 1841 avs. 21

"De fleste mennesker foretrekker trolig å arbeide steder hvor de kan bruke sin spisskompetanse. Hvis vernet skulle få som konsekvens at en person bare vil ha ett sted hvor han kunne gjøre det, nemlig hos den arbeidsgiver eller samarbeidspartner hvor han eller hun opparbeidet kompetansen, kan det vel hevdes at vernet begrenser konkurransen: Kompetent arbeidskraft er en knapp ressurs, og mangelen på dette kan ødelegge for mange bedrifter."²¹

Dette hensynet til yrkesfrihet har altså både en individuell og en samfunnsmessig side, som begge taler for en begrensning i informasjonsvernets rekkevidde. Til illustrasjon kan det også vises til den nevnte avgjørelse fra Moss Tingrett:

"Allmenn viten av teknisk eller annen art har ingen bedrift enerett til, og loven begrenser ikke tidligere ansattes rett til å gjøre bruk av sin generelle tekniske innsikt, faglige erfaring og dyktighet. I tillegg til den urimelige innskrenkning dette ville innebære med hensyn til fritt å kunne velge yrke og næringsvei, vil en monopolisering av allmenn viten kunne motvirke innovasjon og samfunnsgavnlig konkurranse i næringslivet."²²

Det fremheves altså at en begrensning av informasjonsvernets rekkevidde av hensyn til yrkesfriheten, har så vel en individuell som en samfunnsmessig side.

2.9 Fremmed rett

Det vil i denne avhandlingen vises til fremmed rett som illustrasjon på hvordan problemstillinger etter det regelverk som er avhandlingens tema kan arte seg i praksis. Det vil også pekes på utenlandsk rett der denne har tjent som inspirasjon for lignende regler i norsk rett, og hvordan enkelte problemstillinger er løst der. Det legges *ingen* rettskildemessig betydning i fremmed rett utover å tjene som illustrasjonsmateriale.

2.10 Legalitetsprinsippet

Grunnloven § 96 foreskriver at det kreves hjemmel i formell lov for å kunne straffedømmes. Den Europeiske Menneskerettighetskonvensjon (heretter EMK) oppstiller i artikkel 7 et krav om hjemmel i "law" for å kunne straffedømmes. Dette er ikke et krav om hjemmel i

---

²¹ Irgens-Jensen (2010) s. 157

²² TMOSS-2012-28449

formell lov, men et krav om at hjemmelen må tilfredsstille de kvalitetskrav som Den europeiske menneskerettsdomstol har oppstillet i praksis²³. Dette *legalitetsprinsippet* er utslag av et helt grunnleggende demokratisk prinsipp om folkesuverenitet og er både en skranke og et viktig tolkningsprinsipp på strafferettens område.

Den siden av legalitetsprinsippet som er av særlig interesse for denne avhandlingen er *presisjonskravet*. Et presisjonskrav er innfortolket i Grunnloven § 96, men hvor strengt dette kravet er har vært diskutert. Andenæs hevdet det er tilstrekkelig at det er tvilsomt hvorvidt en handling dekkes av et straffebud eller ikke: "En kan iallfall si at det må være tilstrekkelig advarsel at en likefrem lesning av loven må vekke *tvil* om dens forståelse. Da har borgerne mulighet for å innrette seg slik at de er på den sikre side."²⁴

Det presisjonskrav som Den europeiske menneskerettsdomstol har oppstillet som en del av EMK art. 7, er noe strengere på dette punkt. Det kan her vises til Andenæs' omtale av domstolens praksis som har "lagt til grunn at en bestemmelse bare kan godtas som lov hvis den er så tydelig at den gir borgerne et rimelig grunnlag for å bedømme sin rettsstilling."²⁵. Presisjonskravet i EMK art. 7 synes altså strengere enn det presisjonskravet som er utledet av Grunnloven § 96. En videre redegjørelse av hva som ligger i disse kravene faller utenfor denne avhandlingens tema og vil ikke bli problematisert her.

I den videre drøftelse vil Legalitetsprinsippet brukes som tolkningsprinsipp, og det vil pekes på noen tilfeller der Legalitetsprinsippet kan tenkes å utgjøre en skranke for anvendelsesområdet til de straffebestemmelser som er tema. En problematisering av forholdet til Legalitetsprinsippet i det konkrete tilfelle faller utenfor denne avhandlingens tema, og dette vil ikke bli drøftet her.

2.11 Ny straffelov

Straffeloven av 2005 vil ved sin ikrafttreden gjøre visse endringer i det straffesanksjonerte vernet for forretningshemmeligheter. Den samlingen av vernet i en lov som Konkurrans-

---

²³ Aall (2004) s. 99

²⁴ Andenæs (2005) s. 116

²⁵ Andenæs (2005) s. 123

lovkomiteen foreslo i sin innstilling men som ble forkastet av departementet,²⁶ gjennomføres nå i den nye straffeloven. Den nye lovs § 207 er under overskriften "Krenkelse av forretningshemmelighet" gitt følgende utforming:

Med bot eller fengsel inntil 2 år straffes den som har oppnådd kunnskap om eller rådighet over en forretningshemmelighet i anledning av et oppdrag, tillitsverv, eierforhold, tjenesteforhold eller forretningsforhold, og som uberettiget

- a) gjør bruk av den, for eksempel ved å utnytte den i næringsvirksomhet som konkurrerer med bedriftens egen bruk av hemmeligheten, eller
- b) gjør den kjent for en annen, med forsett² om å sette noen i stand til å dra nytte av den.

På samme måte straffes den som i anledning av et oppdrag, tillitsverv, eierforhold, tjenesteforhold eller forretningsforhold er betrodd tekniske tegninger, beskrivelser, oppskrifter, modeller eller liknende tekniske hjelpemidler og som rettsstridig utnytter disse i næringsvirksomhet.

Bestemmelsen samler det straffesanksjonerte vernet for forretningshemmeligheter som i dag følger av mfl. § 28 jf. § 48 og strl. § 294 i den nye bestemmelsens første ledd. Videre er det straffesanksjonerte vernet for "knowhow"-informasjon som i dag følger av mfl. § 29 jf. § 48, flyttet til den nye bestemmelsens andre ledd.

Foruten å samle dette vernet i en bestemmelse, gjøres det også noen materielle endringer i selve vernet. For det første er karantenetiden på to år i strl. § 294 nr. 2 ikke videreført i den nye bestemmelsen. Dette innebærer at vernet utvides i tid til også å gjelde overfor tidligere ansatte som har fratrudd lenger enn to år tilbake i tid.

For det annet vil omplasseringen til straffeloven fjerne tilleggskravet om at overtredelsen må være vesentlig som i dag i gjelder etter mfl. § 28 jf. pkt. 2.3 over. Ved overføring av dette vernet til straffeloven, vil det være det ordinære strafferettslige forsettskrav jf. strl. § 40 som blir skyldkravet etter den nye bestemmelsen. Dette skyldkravet er for øvrig legaldefinert i den nye straffelov § 22, dette i motsetning til gjeldende rett der det nærmere innholdet i forsettskravet følger av ulovfestet rett.

For det tredje er det for de tilfellene der man setter en annen i stand til å utnytte den aktuelle informasjonen, gjort en endring i hvilken grad av skyld som kreves for å dømme den som gjør informasjonen kjent for en annen. Etter strl. § 294 kraves det at dette gjort i

---

²⁶ Ot. prp. nr. 57 (1971-72) s. 21, 23-25 og 33 annen spalte

den hensikt å gjøre den andre i stand til å utnytte informasjonen, i den nye bestemmelsens bokstav b) er dette kravet redusert til forsett.

For det fjerde økes strafferammen fra dagens nivå på 6 måneder etter både mfl. § 28 og strl. § 294, til en strafferamme på 2 år etter den nye straffelovens § 207. Det uttales allikevel i forarbeidene til den nye loven at man med dette ikke har ønsket å heve det generelle straffenivået, men at man for de alvorligste tilfellene ønsket en adgang til å ilegge en strengere straff enn hva som er mulig innenfor de gjeldende strafferammer.²⁷

Vernet mot at utenforstående søker å skaffe seg tilgang til forretningshemmeligheter som i dag følger av strl. § 405a, er foreslått videreført i den nye straffeloven § 208. I den nye bestemmelsen er kravet om at man på "urimelig måte" har skaffet seg informasjonen etter den gjeldende bestemmelse, erstattet med "den som rettstridig har oppnådd". I dette ligger det neppe noen realitetsendring all den tid begge alternativene er forholdsvis skjønnsmessig utformet, i tillegg vil den alminnelige strafferettslige rettsstridsreservasjonen gjelde selv om strl. § 405a ikke oppstiller noe krav om at tilegnelsen må være rettstridig.

Når det gjelder hvilken informasjon som er vernet gjør bestemmelsen en ikke uvesentlig utvidelse. I motsetning til strl. § 405a som kun gir vern for forretningshemmeligheter, utvider den nye straffelovens § 208 vernet til også å omfatte "knowhow". Videre heves også strafferammen fra gjeldende ramme på 3 måneder, til en strafferamme på 1 år i den nye straffeloven.

Med ikrafttreddelsen av den nye straffeloven vil altså det straffesanksjonerte vernet for bedriftshemmeligheter og det straffesanksjonerte vernet for "knowhow"-informasjon samles i ny § 207. Vernet mot at utenforstående søker å skaffe seg tilgang til bedriftshemmeligheter utvides til også å omfatte "knowhow"-informasjon, og dette vernet samles i ny § 208. Etter ikrafttreddelsen vil disse to bestemmelser utgjøre det straffesanksjonerte vernet for forretningshemmeligheter i norsk rett.

---

²⁷ Ot. prp. nr. 22 (2008-09) s. 406

3 FORRETNINGSHEMMELIGHETER

3.1 Innledning

Det er et vilkår for informasjonsvern etter de bestemmelser som her er tema, at informasjonen kvalifiserer til å være en forretningshemmelighet. Ordlyden er noe varierende mellom bestemmelsene i markedsføringsloven og straffeloven, men denne forskjellen er bare av terminologisk art jf. Redegjørelsen under pkt. 2.2 over. Vilkåret om at informasjonen må være en forretningshemmelighet, oppstiller visse krav for at informasjonen skal være vernet etter de aktuelle bestemmelser.

Sett fra den krenkedes ståsted er vilkåret om at informasjonen må være en bedriftshemmelighet en terskel som må overstiges for å oppnå vern etter de bestemmelser som er avhandlingens tema. Omvendt vil det fra krenkerens ståsted utgjøre en grense for hvilken informasjon som rammes av gjerningsbeskrivelsen i de nevnte bestemmelser. I den videre drøftelse vil det nærmere innholdet i dette vilkåret om at informasjonen er en forretningshemmelighet søkes klarlagt.

3.2 Kravene til informasjonen

Fra ordlyden "bedriftshemmelighet" kan det utledes at det stilles visse krav til informasjonen for at den skal være vernet etter de nevnte bestemmelser. I en naturlig språklig forståelse av ordet "hemmelighet" ligger det en begrensning i hvilken informasjon som omfattes. For det første legger det en begrensning på hvor stor personkrets som kan ha kjennskap til den aktuelle informasjonen, det vil være unaturlig å karakterisere informasjon som er viden kjent, som en hemmelighet. For det annet kan det være naturlig å oppstille et krav om at den som ønsker vern for sin informasjon, behandler informasjonen på en måte som signaliserer at dette er informasjon man ønsker å holde intern.

Innstillingen fra konkurranselovkomiteen er det eneste av forarbeider som uttaler seg om hvilke krav som må tilfredsstilles for at informasjon skal kvalifisere til å være vernet etter de bestemmelser som er avhandlingens tema. Komiteen sier følgende om vilkåret "bedriftshemmelighet":

"Verken i norsk eller fremmed lovgivning finnes det, så vidt vites, noen definisjon av begrepet bedriftshemmelighet (jfr. Knoph l.c. s. 3). I litteraturen er det gjort forskjellige forsøk på å avgrense emnet, uten at det er oppnådd noen klar avgrensning.

Komiteén skal ikke forsøke å gi noen fullstendig definisjon, men vil nevne enkelte trekk.

De alminnelige kunnskaper og erfaringer som en arbeider eller funksjonær vinner under sitt arbeid – erfaringer av allmenn, fagmessig art, er ikke bedriftshemmeligheter. Til bedriftshemmelighet kreves at det foreligger en viten som er spesifikk for vedkommende bedrift, og som er av betydning for dens virksomhet. Denne viten kan være materialisert f.eks i særlige maskiner eller maskindeler, særlige kombinasjoner av maskiner, spesielle råstoffer, eller råstoffsammensetninger. Arbeidet med produktutvikling og prøver med nye varetyper kan være bedriftshemmeligheter. En teknisk foranstaltning kan være en patentbar oppfinnelse, som ønskes holdt hemmelig, men den kan etter omstendighetene også være vernet som bedriftshemmelighet selv om den ikke har den nødvendige oppfinneshøyde. På den kommersielle side kan driftsresultater og statistikker være hemmeligheter, likeså planer for markedsføring, tidspunktet for visse innsatser i reklame m.v., innkjøpskilder for råstoffer m.v.

Det må imidlertid stilles visse krav til bedriftens forhold for at en hemmelighet skal være beskyttet. Det må enten kreves at den uttrykkelig har markert kravet på hemmelighold eller at dette ligger klart i selve situasjonen. Ofte stilles det slike uttrykkelige krav om hemmelighold i ansettelseskontraktene, eller det settes oppslag i bedriften eller det etableres kontrollforanstaltninger i forbindelse med adgang til den, eller dokumenter gis stempel om hemmelighold eller lignende. Når en reklamekampanje er bestemt til å startes på et bestemt tidspunkt kan det være en klar forutsetning at dette ikke skal røpes på forhånd."²⁸

På bakgrunn av disse uttalelsene fra Konkurranselovkomiteen, kan man for det første slå fast at det ikke kan oppstilles noe krav til informasjonens tematikk. Som komiteen selv uttaler i sin innstilling, så er den ikke et forsøk på å gi noen uttømmende definisjon av begrepet bedriftshemmeligheter. Uttalelsene om hvilken type informasjon som omfattes av begrepet bedriftshemmelighet fremstår mer som eksemplifisering av typetilfeller og gir ikke anvisning på noen nærmere avgrensning av hvilken informasjon faller inn under begrepet.

Videre kan det slutes av innstillingen at det ikke gjelder noe fikseringskrav for informasjonen. Den aktuelle informasjonen behøver ikke være nedtegnet eller lagret på noen bestemt måte for å være en bedriftshemmelighet. På dette punktet er begrepet så vidt at til

---

²⁸ Innstilling fra Konkurranselovkomiteén av 1966, s. 47-48

og med informasjon som bare befinner seg i et menneskes hode, kan være en bedriftshemmelighet så fremt de øvrige vilkår foreligger.²⁹

Det fremgår av innstillingen at det gjelder en nedre grense for hva som regnes som bedriftshemmeligheter. Som komiteen uttaler det, er ikke "alminnelige kunnskaper og erfaringer som en arbeider eller funksjonær vinner under sitt arbeid"³⁰ bedriftshemmeligheter. I forlengelsen av dette oppstilles det et vilkår i innstillingen om at informasjonen må være spesifikk for den enkelte bedrift. Komiteen uttaler om dette: "Til bedriftshemmelighet kreves at det foreligger en viten som er spesifikk for vedkommende bedrift, og som er av betydning for dens virksomhet".³¹ Sitatet viser at *spesifikasjonskravet* er et av to kumulative vilkår for at informasjon skal være en bedriftshemmelighet. Det andre vilkåret er at informasjonen må være *av betydning* for den krenkedes virksomhet.

De kvalitative vilkår for at informasjon skal kvalifisere til å være en bedriftshemmelighet kan i korte trekk oppsummeres: 1) Informasjonen må være av en sån art at den overstiger den nedre grense mot alminnelig kunnskap og erfaring, 2) Informasjonen må være spesifikk for den bedrift som påstår seg krenket, og 3) Informasjonen må være av betydning for den bedrift som påstår seg krenket.

I tillegg til disse kvalitative vilkår, fremgår det av innstillingen at det stilles krav til bedriftens *tiltak* for å holde informasjonen hemmelig. I motsetning til de øvrige vilkår som er kvalitative krav til selve informasjonen, er det altså tale om en *aktivitetsplikt* for den enkelte bedrift som vilkår for at informasjonen skal være en bedriftshemmelighet. Med dette vilkåret er det altså en forutsetning for vern etter bestemmelsene om bedriftshemmeligheter, at den som påstår seg krenket har gjort *visse grep* for å holde informasjonen hemmelig. Sagt på en annen måte vil informasjon som ikke har vært behandlet som om den var sensitiv, ikke kvalifisere til å være en bedriftshemmelighet.

Kravene for at informasjon skal kvalifisere til å være en bedriftshemmelighet, er gitt en noe varierende utforming i forskjellige fremstillinger. Konkurranselovkomiteens innstil-

---

²⁹ Innstilling fra Konkurranselovkomiteén av 1966, s. 51

³⁰ Innstillingen fra Konkurranselovkomiteén av 1966, s. 48

³¹ Innstillingen fra Konkurranselovkomiteén av 1966, s. 48

ling synes å oppstille to vilkår – et spesifikasjonskrav og en aktivitetsplikt – der den nedre grense er et element i spesifikasjonskravet, og informasjonens betydning for den konkrete bedrift er et kumulativt tilleggsvilkår til spesifikasjonskravet.³² Det er som også denne formuleringen Høyesterett, under henvisning til Konkurranselovkomiteens innstilling, benytter i SAS/Braathens-kjennelsen:

"Jeg går så over til spørsmålet om de aktuelle PNR-dataene utgjorde « forretnings- eller bedriftshemmeligheter » for Norwegian som vernes av straffeloven § 294 første ledd nr. 3. To vilkår må her være oppfylt, slik også lagmannsretten har lagt til grunn. For det første at det dreier seg om data som er spesifikke for vedkommende bedrift, i dette tilfelle Norwegian, og at disse data er av betydning for bedriftens virksomhet. For det annet må det stilles visse krav til bedriftens forhold for at en hemmelighet skal være beskyttet. Det må enten uttrykkelig være markert at det gjelder et krav på hemmelighold, eller det må ligge i selve situasjonen at det gjelder et slikt krav, jf. Konkurranselovkomiteens innstilling side 48."³³

Irgens-Jensen oppstiller i sin doktoravhandling tre vilkår på bakgrunn av Konkurranselovkomiteens innstilling. Den nedre grense inngår her som en del av spesifikasjonskravet, informasjonens betydning og aktivitetsplikten behandles som selvstendige vilkår.³⁴

Denne variasjonen i hvordan vilkårene i bedriftshemmelighetsbegrepet formuleres og oppstilles, er kun av strukturell betydning. Flere av kravene overlapper delvis hverandre³⁵ og det materielle innholdet i vilkårene for at informasjon skal kvalifisere til å være vernet er det samme, uavhengig av hvilken fremstillingsmåte som er benyttet. I denne fremstillingen vil innholdet behandles hver for seg, som fire selvstendige vilkår.

For at informasjon skal nyte godt av lovens vern for "bedriftshemmeligheter", gjelder det altså tre kvalitative vilkår til informasjonen og et vilkår i form av en aktivitetsplikt for den som ønsker informasjonen hemmeligholdt. Den videre drøftelse vil søke å kaste lys over det nærmere innholdet i disse vilkårene.

---

³² Innstillingen fra Konkurranselovkomiteen av 1966, s. 48

³³ Rt 2007 1841 avs. 22

³⁴ Irgens-Jensen (2010) s. 52

³⁵ Irgens-Jensen (2010) s. 176

3.2.1 Vilkår 1: Den nedre grense

Som påpekt over så trekkes den nedre grense for hvilken informasjon som kvalifiserer til bedriftshemmelighet ofte inn i spesifikasjonskravet, når vilkårene for hva som kan være en bedriftshemmelighet skal presenteres. Denne positive angivelsen av hva som ikke er forretningshemmeligheter er ment å lette tilnærmingen til stoffet, da det allerede på dette tidspunkt i vurderingen kan slås fast at disse tilfellene faller utenfor vernet for forretningshemmeligheter, uten at man behøver å gå inn på de øvrige vilkår. Videre vil det å operere med denne grensdragningen som et selvstendig vilkår, lette fremstillingen av avhandlingens hovedproblemstilling i punkt 4 under.

Selv om Konkurranselovkomiteen bare peker på enkelte trekk og retningslinjer for vurderingen av hva som kan være en forretningshemmelighet, gjør den en ganske klar avgrensning mot arbeidserfaring og personlige ferdigheter når den uttaler: "De alminnelige kunnskaper og erfaringer som en arbeider eller funksjonær vinner under sitt arbeid – erfaringer av allmenn, fagmessig art, er ikke bedriftshemmeligheter."³⁶

Av dette kan det utledes at erfaring og dyktighet i en persons yrkesutøvelse ikke er informasjon som har noe vern etter bestemmelsene om forretningshemmeligheter. Fra praksis kan det her vises til Cirrus-dommen, der Høyesterett i forbindelse med en erstatningsutmåling etter å ha konstatert brudd på den gamle markedsføringsloven § 7 – nå mfl. § 28 – uttaler:

"De sakkyndige Instanes og Hatlestad som har gitt en vurdering av erstatningens størrelse, har særlig fremhevet besparelsene ved å kunne gå ut fra et gjennomprøvd fartøy. Ut fra det erstatningsgrunnlag jeg har anvendt, finner jeg ikke at dette er et riktig utgangspunkt. Jeg har lagt til grunn at verftene ved utviklingen av UT 904 fritt kunne bruke sin egenutviklede ekspertise, som må ha vært betydelig, gitt det antall Cirr 120 P-båter som var bygd."³⁷

---

³⁶ Innstillingen fra Konkurranselovkomiteén av 1966, s. 48

³⁷ Rt 1997 199 s. 225

Erstatning ble her tilkjent for misbruk av forretningshemmeligheter, men som sitatet viser ble den besparelse som skrev seg fra krenkerens ekspertise som var opparbeidet som et resultat av samarbeidet med den krenkede ikke tatt med i erstatningsutmålingen. Denne opparbeidede erfaringen var ingen forretningshemmelighet og kunne derfor benyttes fritt, uten at dette representerte noen krenkelse av den tidligere samarbeidspartner.

Når det er slått fast at erfaringer og generelle ferdigheter faller utenfor hva som kan utgjøre en forretningshemmelighet, reiser dette et nytt spørsmål om den nærmere avgrensningen av hva som regnes som erfaringer og generelle ferdigheter. Dette må vurderes konkret i det enkelte tilfelle, men det kan angis noen typetilfeller som vil falle utenfor forretningshemmelighetsvernet fordi de anses som erfaring og personlige ferdigheter.

De mest naturlige tilfeller i henhold til ordlyden i Konkurranselovkomiteens innstilling er de som gjelder en medarbeiders personlige evner til å utøve sitt yrke. Det å ha en dyktig medarbeider er ingen forretningshemmelighet, og om han begynner å arbeide for en konkurrent er det ingen krenkelse av hans tidligere arbeidsgiver dersom han drar nytte av yrkeserfaring som han har opparbeidet der. Hensynet til yrkesfrihet taler også for at vernet begrenses i disse tilfellene, så det ikke hindrer ansatte i å skifte jobb fordi deres yrkeserfaring er vernet som den tidligere arbeidsgivers forretningshemmelighet.

Hvor spesifikk denne erfaringen eller ferdighetene må være før det ikke lenger er tale om generelle erfaringer "av allmenn, fagmessig art"³⁸ må også vurderes i det konkrete tilfellet. Men premissene i Cirrus-dommen³⁹ kan tyde på at denne terskelen er ganske høy. I den saken var det tale om ekspertise knyttet til utviklingen av en spesiell båttype, som var et resultat av samarbeidet med den krenkede. Her kom som nevnt Høyesterett til at dette var egenutviklet ekspertise som fritt kunne utnyttes. Dommen viser også at denne type erfaringer og ferdigheter også kan opparbeides av en bedrift, da det uttalles at "verftene"⁴⁰ fritt kunne utnytte sin ekspertise. Dette representerer en utvidelse av hva som faller under den

---

³⁸ Innstillingen fra Konkurranselovkomiteén av 1966, s. 48

³⁹ Rt 1997 199

⁴⁰ Rt 1997 199 s. 225

nedre grense for forretningshemmeligheter i forhold til Konkurranselovkomiteens innstilling som taler om "kunnskaper og erfaringer som en arbeider eller funksjonær vinner"⁴¹.

Som utgangspunkt synes det nærliggende at noe for å være erfaring og kunnskap som noen sitter med, ikke må være informasjon som er nedfelt skriftlig. Dette harmonerer best med ordlyden i Konkurranselovkomiteens innstilling.⁴² Men dette er bare et utgangspunkt og må nok nyanseres noe. Nedtegninger som er så avanserte at nedtegningen er en forutsetning for at informasjonen ikke skal gå tapt, faller nok utenfor det man vil betegne som erfaring og kunnskap. Men det er ikke gitt at enhver nedtegning av erfaringer og kunnskap som er opparbeidet i et virke, vil utelukke at informasjonen er av en sånn art at den faller under terskelen for hva som kan være en forretningshemmelighet.

Som illustrasjon kan det vises til en avgjørelse fra Oslo Tingrett der en kalkulatør hadde tatt med seg elektroniske beregningsmaler da han byttet arbeidsgiver. Selv om det ikke var nødvendig for resultatet i saken, uttalte retten at dette ikke var dokumenter av en sånn art at det oversteg terskelen for hva som kan være en forretningshemmelighet. Om dette uttaler retten:

"Retten oppfatter A som en grundig, dyktig kalkulatør. Han har tatt med seg sine maler for å anvende dem videre i sitt arbeid, og er vant til denne strukturen. Retten mener det er riktig å karakterisere dokumentene som hjelpedokumenter, som kan være nyttige og bidra til å forenkle arbeidet på enkelte punkter i nye kalkulasjonsprosjekter.

Dokumentene har imidlertid ikke på noen måte vært avgjørende for As arbeid. Retten er ikke i tvil om at A uten nevneverdige problemer ville kunne kalkulere prosjekter også uten tilgang til disse dokumentene."⁴³

Nedtegningen var her ikke til hinder for at dette var informasjon som ble ansett som erfaring og dermed lå under terskelen for at det kunne være en forretningshemmelighet. Men som sitatet viser, synes det å være sentralt i denne vurderingen hvorvidt den påståtte kren-

---

⁴¹ Innstillingen fra Konkurranselovkomiteén av 1966, s. 48

⁴² Innstillingen fra Konkurranselovkomiteén av 1966, s. 48

⁴³ TOSLO-2011-108508, dommens pkt. 2.5

ker vil kunne nyttiggjøre seg den aktuelle informasjonen uten å ha tilgang til det nedtegnede materialet. Dette fremstår som et fornuftig vurderingskriterium for hvorvidt informasjonen er alminnelige erfaringer eller ikke. Dersom det ikke var rom for en slik vurdering, ville man risikere en vilkårlighet i terskelen for hva som kan være en forretningshemmelighet, som var avhengig av hvorvidt det var gjort en nedtegning eller ikke i det foreliggende tilfelle. Da det ikke gjelder noe fikseringskrav for at informasjon skal kunne være en forretningshemmelighet, vil det være kunstig å operere med et omvendt fikseringskrav når den nedre grense for hvilken informasjon som kan være vernet skal trekkes opp. Det må også her være innholdet i informasjonen, og ikke hvilken form den har som er det avgjørende.

Irgens-Jensen oppstiller følgende kriterier for at informasjon skal overstige denne grensen mot det han omtaler som subjektive ferdigheter: "Informasjonen eller kunnskapen som kan vernes, må kunne løsriveres fra den personen som har den, på en for andre lett erkjennbar måte. Med andre ord at den må kunne beskrives mer spesifikt enn ved bare å si hva kunnskapen gjør innehaveren i stand til, og at den må kunne overføres på fysiske lagringsmedier eller ved muntlige instruksjoner, det vil si på annen måte enn ved å la "mottakeren" få praktisk erfaring."⁴⁴

Irgens-Jensen hevder altså at den type informasjon som kun kan oppnås ved mengdetrening for den enkelte og som ikke enkelt kan overføres, ikke kan kvalifisere til å være en forretningshemmelighet. Dette er vel kjernen i det man i dagligtale legger i uttrykket erfaring, og harmonerer derfor godt med ordlyden i Konkurranselovkomiteens innstilling på dette punkt⁴⁵.

3.2.2 Vilkår 2: Spesifikasjonskravet

Konkurranselovkomiteen uttaler at det er et krav for at informasjon skal kunne være en bedriftshemmelighet, at det er tale om "viten som er spesifikk for vedkommende bedrift"⁴⁶.

---

⁴⁴ Irgens-Jensen (2010) s. 218

⁴⁵ Innstillingen fra Konkurranselovkomiteén av 1966, s. 48

⁴⁶ Innstillingen fra Konkurranselovkomiteén av 1966, s. 48

I det følgende skal det nærmere innholdet i spesifikasjonskravet for forretningshemmeligheter søkes klarlagt.

Irgens-Jensen utleder to vilkår fra dette spesifikasjonskravet: Informasjonen må ikke være kjent, og den må heller ikke være lett tilgjengelig for andre⁴⁷. Dette har god forankring i ordlyden *bedriftshemmelighet*, da kjent og tilgjengelig informasjon ikke kan karakteriseres som en hemmelighet. Den nærmere grensedragnings av hvor ukjent og lett tilgjengelig informasjonen er, utgjør kjernen i spesifikasjonskravet.

3.2.2.1 Kravet om at informasjonen må være ukjent

Det at informasjonen ikke kan være kjent ligger som nevnt allerede i den naturlige språklige forståelsen av begrepet forretningshemmelighet. Spørsmålet blir derfor hvor terskelen går for at informasjonen er *tilstrekkelig* ukjent til at den tilfredsstillende kravene til å være en forretningshemmelighet.

Det foreligger meg bekjent ingen norsk praksis der dette vilkåret har kommet på spissen. Dette har nok en sammenheng med at det for den påståtte krenker vil være enklere å føre bevis for at den aktuelle informasjonen var lett tilgjengelig jf. Pkt 3.3.2.2, enn å skulle føre bevis for hvor kjent informasjonen er i bransjen for øvrig. Konkurranselovkomiteen gir i sin innstilling følgende avgrensning av hvor kjent informasjonen kan være før den ikke lenger kan betraktes som en hemmelighet:

"Det er ikke nødvendig at bare en enkelt bedrift eller forretning har hemmeligheten. Den kan bevare sin karakter av hemmelighet selv om innehaveren f.eks. ved lisensavtaler lar andre få del i den, eller han rett og slett selger den.

Som anført av Skeie (Strafferett II, s. 495) kan det foreligge en hemmelighet selv om det er flere innen bedriften enn dens innehaver eller leder som kjenner den. For at hemmeligheten skal kunne utnyttes etter sitt formål, vil den regelmessig også måtte være kjent av enkelte arbeidere eller funksjonærer, som har taushetsplikt, eller av sjefen for bedriftens bankforbindelse. Men lekker den ut og blir kjent av flere som ikke har taushetsplikt, vil usikkerheten snart bli så stor at man ikke kan regne med varig hemmeligholdelse.

---

⁴⁷ Irgens-Jensen (2010) s. 178

Spørsmålet om når "hemmeligheten" er opphørt å være en hemmelighet, er til en viss grad et skjønnsspørsmål, og må avgjøres konkret etter forholdene."⁴⁸

Som det poengteres i innstillingen så vil den konkrete grensedragning styres av forholdene i det foreliggende tilfellet. Dette vil naturlig nok innebære en viss grad av skjønn ved vurderingen i det konkrete tilfellet. Noen generelle retningslinjer kan allikevel utledes fra disse uttalelsene i innstillingen.

For det første vil ikke en *nødvendig* intern spredning av informasjonen gjøre at den blir så kjent at den mister sin status som hemmelighet. Som innstillingen også nevner så er denne spredningen ofte en nødvendig forutsetning for at en bedrift fullt ut skal kunne nyttiggjøre seg av informasjonen. Samfunnsøkonomiske hensyn tilsier at man er forsiktig med å skulle ramme en slik bedriftsintern spredning av informasjonen, med den konsekvens at informasjonen mister sin status og sitt vern som forretningshemmelighet. Hovedregelen bør derfor være at bedriftsintern spredning av informasjonen ikke vil medføre at den blir for kjent til at den kan være en forretningshemmelighet.

På den annen side må det nok trekkes en grense for hvor utbredt spredning av informasjonen som godtas før man konkluderer med at informasjonen har blitt for kjent. Dersom informasjonen åpenbares for en større personkrets enn de som trenger den i sitt virke for bedriften, kan det etter hvert oppstå en situasjon der så mange personer har informasjonen at den som ønsker hemmelighold ikke lenger kan regne med noen "varig hemmeligholdelse" som innstillingen uttrykker det. Dette har også støtte i innstillingens ordlyd som taler om at "enkelte arbeidere eller funksjonærer" må kunne gis informasjonen uten at den mister sin status som bedriftshemmelighet. I disse situasjonene vil ikke den bedrift som ønsker hemmeligholdelse ha noen berettiget forventning om vern. I disse tilfellene kan informasjonen også miste sin status som bedriftshemmelighet selv om den ikke har blitt for kjent, dersom spredningen er så omfattende at bedriften har forsømt sin aktivitetsplikt jf. Pkt 3.2.4.

---

⁴⁸ Innstillingen fra Konkurranselovkomitéen av 1966, s. 48 med videre henvisninger

For det andre fremheves det at dersom informasjonen skal åpenbares til noen utenfor bedriftens egen organisasjon, er det et viktig moment hvorvidt disse er underlagt taushetsplikt eller ikke. Åpenbaring av informasjonen til selvstendige oppdragstakere med taushetsplikt synes sidestilt med åpenbaring av informasjonen til egne ansatte. Men det pekes også på at dersom informasjonen blir kjent av flere som ikke er underlagt taushetsplikt "vil usikkerheten snart bli så stor at man ikke kan regne med varig hemmeligholdelse". Avtaler om taushetsplikt vil dermed være helt *avgjørende* for den bedrift som i stor grad benytter seg av selvstendige kontraktører, dersom den ønsker hemmeligholdelse og vern for sin informasjon.

Innstillingen oppstiller en forventning om "varig hemmeligholdelse" som kriterium for når en ikke lenger kan ha en berettiget forventning om hemmeligholdelse av informasjonen. Irgens-Jensen er kritisk til bruken av dette kriteriet: "Kriteriet er problematisk av flere årsaker. For det første kan det lede til å tro at bare hemmeligheter med potensiell langt levetid kan vernes. Det er åpenbart ikke riktig. Innstillingen nevner uttrykkelig at for eksempel tidspunktet for en reklamekampanje kan være en beskyttet bedriftshemmelighet. Poenget må være at man må ha kunnet regne med varig hemmeligholdelse så lenge man selv ikke foretar seg noe som gjør hemmeligheten mer kjent."⁴⁹

Basert på den indre motstrid som her finnes i forarbeidene, fremstår kritikken til Irgens-Jensen som velbegrunnet og den retningslinjen han trekker opp i sitatets siste setning er en fornuftig presisering for hvordan kriteriet "varig hemmeligholdelse" skal forstås. Kriteriet blir dermed at bedriften ikke må spre informasjonen til en større personkrets enn at den kan regne med hemmeligholdelse frem til den av eget initiativ og vilje åpenbarer informasjonen.

3.2.2.2 Kravet om at informasjonen ikke må være lett tilgjengelig

Kravet om at informasjonen ikke må være lett tilgjengelig er også et forankret i en naturlig språklig forståelse av begrepet *bedriftshemmelighet*. Dersom informasjonen er lett tilgjengelig for den som ønsker den, er dette ikke en hemmelighet. Problemstillingen blir også her

---

⁴⁹ Irgens-Jensen (2010) s. 181 med videre henvisninger

hvor terskelen går for at informasjonen anses så lett tilgjengelig at den ikke lenger er en bedriftshemmelighet.

For aktørene i næringslivet vil denne grensedragningen være svært viktig. I tillegg til aktivitetsplikten som er et selvstendig vilkår jf. Pkt 3.2.4, vil denne terskelen for når informasjonen er så lett tilgjengelig at den ikke lenger er en forretningshemmelighet, være styrende for hvor høyt beskyttelsesnivå den enkelte bedrift må ha for sin informasjon dersom den skal være vernet som forretningshemmelighet. Er informasjonen lett tilgjengelig, kan den vanskelig karakteriseres som foretaksspesifikk.

Fra rettspraksis synes det som om det sentrale vurderingskriteriet for om informasjonen er for lett tilgjengelig til at den kan være en forretningshemmelighet, er hvorvidt informasjonen er tilgjengelig gjennom kilder som er åpne for allmennheten. Det kan vises til Høyesteretts bemerkninger i SAS/Braathens-avgjørelsen der de tiltrer lagmannsrettens bevisvurdering:

"Det uttales her at lagmannsretten har funnet det bevist at PNR-dataene gir grunnlag for kunnskap som Braathens ikke kunne få gjennom åpne kilder. Det fremgår videre at tilgangen til disse dataene blant annet gjør det mulig å få oversikt over hvor stort antall billetter som er solgt i hver prisgruppe på en flygning.

På bakgrunn av den bevisvurdering lagmannsretten har foretatt, finner jeg det ikke tvilsomt at kravet til foretaksspesifikkhet her er oppfylt."⁵⁰

Uttalelsene er såpass klare at det nok kan stilles opp følgende hovedregel: Dersom informasjonen ikke er tilgjengelig via åpne kilder er den ikke for kjent til at det kan være tale om en forretningshemmelighet. Omvendt vil informasjon som den påståtte krenker kunne ha skaffet seg gjennom åpne kilder, være så tilgjengelig at den ikke kvalifiserer til å være en forretningshemmelighet.

En annen problemstilling knyttet til hvor lett tilgjengelig informasjonen kan være, er tilfellene med såkalt omvendt utvikling. Med informasjon ervervet ved omvendt utvikling, siktes det til informasjon man kan hente ut ved å gå til anskaffelse av et av konkurren-

---

⁵⁰ Rt 2007 1841 avs. 24-25

tens produkter og plukke dette fra hverandre i et forsøk på å tilegne seg informasjon om hvordan produktet er konstruert. I utgangspunktet er dette en åpen kilde og informasjon som erverves på denne måten vil da ikke være en forretningshemmelighet jf. Synspunktet i SAS/Braathens-avgjørelsen som er gjengitt over. Informasjon som kan erverves på denne måten må derfor som hovedregel sies å være så kjent at den ikke kan være en forretningshemmelighet.

Det kan spørres om disse skarpe hovedregler må modereres noe. I dagens informasjonssamfunn der alt av informasjon vil være tilgjengelig et eller annet sted, kan det ha en betydelig egenverdi at informasjonen er samlet og systematisert. Dette er de samme hensynene som ble trukket frem som begrunnelse for vernet for "knowhow"-informasjon i Notflottør-dommen⁵¹. Fra lovgivningen kan det vises til databasevernet i åndsverkloven § 43, som er et informasjonsvern fundert på samlingen og systematiseringens egenverdi. En mulig modifikasjon fra dette utgangspunktet kan være å vurdere informasjonsvernets rekkevidde på bakgrunn av hvilken nytte *bruken* av informasjonen faktisk har gitt den påståtte krenker. Hvorvidt det i norsk rett gjelder et alternativt vilkår for vern fundert på disse betraktningene, er denne avhandlingens hovedproblemstilling og dette vil bli behandlet under pkt. 4.

3.2.2.3 En avgrensning mot generell informasjon

Det ligger allerede i ordlyden "bedriftshemmelighet" en begrensning mot informasjon av helt abstrakt eller generell art. Men noe strengt konkretiseringskrav kan ikke utledes av ordlyden i seg selv. Men i et spesifikasjonskrav vil det naturlig nok ligge en avgrensning mot informasjon av abstrakt og generell karakter.

Det foreligger ingen autoritative kilder i norsk rett der denne problemstillingen har kommet på spissen. Uten noe særlig kildedekning er det vanskelig å skulle si så mye om hvor den nærmere grensen bør trekkes i praksis. Med den elastisiteten i vilkårene, og det rom for skjønn som domstolene har når den tar stilling til hva som er en forretningshemmelighet i det konkrete tilfelle, vil nok også denne grensedragningen bli relativisert til det fo-

---

⁵¹ Rt 1964 238 s. 243

religgende tilfelle. Det vil være forskjellige hensyn som vil gjøre seg gjeldende i ulik grad fra tilfelle til tilfelle, dette tilsier at terskelen for når informasjonen blir for generell til å være en forretningshemmelighet vil variere. Det lar seg derfor ikke gjøre å formulere noen regel eller retningslinje om hvor denne grensen går.

Som et eksempel på hvordan problemstillingen om at informasjonen kan bli for generell kan arte seg i praksis, kan det vises til Irgens-Jensens omtale av en avgjørelse fra Stockholms Tingsrätt: "Lars-Erik Jacobsson hadde overfor Electrolux foreslått produksjonen av en ny type støvsuger med et rør som skulle gjøre det lettere å støvsuge under møbler. Det ble ikke noen avtale mellom partene. Da Electrolux senere begynte å markedsføre en støvsuger av denne type, gikk Jacobsson til søksmål og krevde 380 millioner kroner i erstatning for brudd på loven om beskyttelse av foretagshemmeligheter. Han fikk imidlertid ikke medhold. Stockholms tingsrätt uttalte at ideen med å støvsuge under møbler ikke var noen foretaksspesifikk idè."⁵²

3.2.3 Vilkår 3: Informasjonens betydning

Allerede i spesifikasjonskravet ligger det et krav om at informasjonen må ha en viss betydning for virksomheten til den som påstår seg krenket. Grensedragningen mellom spesifikasjonskravet og kravet om informasjonens betydning vil derfor i praksis bli glidende i en del tilfeller. Dette kan illustreres ved at Høyesterett – med henvisning til Konkurranselovkomiteens innstilling og lagmannsrettens bevisbedømmelse – i SAS/Braathens-avgjørelsen⁵³ foretar en felles helhetsvurdering for de to vilkårene. Fra litteraturen kan det vises til Irgens-Jensen som behandler disse vilkårene hver for seg, men uttaler at "flere av kravene overlapper nok til dels hverandre."⁵⁴

Selv om det er en nær sammenheng mellom spesifikasjonskravet og informasjonens betydning, er det like fullt tale om et selvstendig vilkår om informasjonens betydning. Med de krav som gjelder for at informasjonen skal være tilstrekkelig foretaksspesifikk jf. Pkt

---

⁵² Irgens-Jensen (2010) s. 231 med videre henvisninger

⁵³ Rt 2007 1841 avs. 22-25

⁵⁴ Irgens-Jensen (2010) s. 176

3.2.2, kan det neppe tenkes tilfeller der informasjon som ikke tilfredsstillende disse kravene vil være av tilstrekkelig betydning for den aktuelle virksomhet. Men det omvendte tilfellet kan tenkes, informasjon som er foretaksspesifikk behøver ikke nødvendigvis å være av betydning for den aktuelle virksomhet. I Konkurranselovkomiteens innstilling er da også kravet om informasjonens betydning oppstillet som et kumulativt tilleggsvilkår til spesifikasjonskravet⁵⁵.

Det foreligger ingen norsk praksis der denne problemstillingen har kommet på spissen. Dette har nok en sammenheng med at informasjon som er av så beskjedne betydning at denne problemstillingen skulle bli aktuell, neppe er viktig nok til at den som føler seg krenket vil forfølge dette rettslig. De vanskeligheter som en bevisføring rundt dette temaet også vil by på i praksis, har nok også en prosessdempende effekt. Men Høyesteretts generelle uttalelse om forståelsen av bedriftshemmelighetsbegrepet i strl. § 405a i Kværnerkjennelsen gir en veiledning for hva som er det sentrale vurderingskriteriet for om informasjonen er av tilstrekkelig betydning for den krenkedes virksomhet: "Det sentrale området for bestemmelsen er forhold av betydning for bedriftens konkurransesituasjon og/eller markedsføring."⁵⁶ Det er altså informasjonens betydning for konkurranseevnen og markedsføringen som er kjernen i dette kravet om at informasjonen må være av betydning for den krenkedes virksomhet.

Den nærmere grensedragning i praksis må også her foretas konkrete tilfellet, og vil i likhet med de øvrige vilkår som er blitt behandlet være preget av et visst rom for skjønn fra rettsanvenderens side. Med det spede kildegrunnlaget som foreligger, og med det rommet for skjønn som rettsanvender her har i det konkrete tilfellet, lar det seg ikke gjøre å oppstille noen generelle regler eller retningslinjer for vurderingen av informasjonens betydning. Denne konklusjonen kommer også Irgens-Jensen til: "Noe krav om at betydningen skal være av en *bestemt størrelse*, gjør kildene det imidlertid vanskelig å stille opp Det er ikke grunnlag for å kreve at informasjonen skal gjøre driften *lønnsom eller mer lønnsom*

---

⁵⁵ Innstillingen fra Konkurranselovkomiteén av 1966, s. 48

⁵⁶ Rt 2003 825 avs. 14

enn konkurrentenes."⁵⁷ Det at kildene ikke gir anvisning på at det kreves betydning "av en bestemt" størrelse illustrerer den elastisiteten som ligger i vilkårene for at informasjon skal være vernet etter bestemmelsene om forretningshemmeligheter, det legges opp til en konkret vurdering med et betydelig rom for skjønn fra rettsanvenderens side.

3.2.4 Vilkår 4: Aktivitetsplikten

De vilkår som er behandlet til nå har alle vært *kvalitative* krav til informasjonen for at den skal være vernet som forretningshemmelighet. I tillegg til disse kravene har den som ønsker sin informasjon vernet som forretningshemmelighet, en *aktivitetsplikt* for å sørge for at informasjonen holdes hemmelig. Spørsmålet er hvor omfattende krav til aktivitet for å sikre hemmeligholdelse, som ligger i denne aktivitetsplikten.

Det ligger allerede i ordlyden "hemmelighet" at man må kunne ha en viss forventning om tiltak fra den som ønsker sin informasjon vernet som bedriftshemmelighet. For rettsanvender vil de tiltak som er foretatt i det konkrete tilfellet, også være en god indikasjon på om informasjonen er "av betydning" jf. Pkt 3.2.3. Men en viss aktivitet fra den som ønsker vern for sin informasjon er også et *selvstendig* vilkår for at informasjonen i det hele tatt skal kvalifisere til å være en forretningshemmelighet. Som Høyesterett – under henvisning til Konkurranselovkomiteens innstilling – formulerer det i SAS/Braathensavgjørelsen; "må det stilles visse krav til bedriftens forhold for at en hemmelighet skal være beskyttet. Det må enten uttrykkelig være markert at det gjelder et krav på hemmelighold, eller det må ligge i selve situasjonen at det gjelder et slikt krav, jf. Konkurranselovkomiteens innstilling side 48"⁵⁸.

Av dette kan det utledes at det her ikke er tale om noen streng aktivitetsplikt, det er tilstrekkelig at bedriftens ønske om hemmeligholdelse ligger "i selve situasjonen". Når dette er tilstrekkelig for disse tilfellene, er det en naturlig slutning at aktivitetsplikten ikke er veldig omfattende for de tilfeller der ønsket om hemmeligholdelse ikke kan sies å ligge "i

---

⁵⁷ Irgens-Jensen (2010) s. 234-235 med videre henvisninger

⁵⁸ Rt 2007 1841 avs. 22

selve situasjonen". At terskelen for hvilke beskyttelsestiltak som kreves ikke er høy, underbygges også av Høyesteretts vurdering av dette vilkåret i SAS/Braathens-avgjørelsen:

"Lagmannsretten fant ikke å kunne legge til grunn at Norwegian på noen uttrykkelig måte hadde markert at PNR-dataene skulle holdes hemmelig, men kom likevel til at Norwegianers krav på hemmelighold var tilstrekkelig markert. I den forbindelse uttalte retten at den anså det som bevist at de som opptrådte på vegne av Braathens, forsto at tilgangen ble gitt for at Braathens kunne utføre sine tjenester på en tilfredstillende måte. På denne bakgrunn lå det i selve situasjonen at PNR-dataene som Braathens fikk tilgang til, utgjorde slike forretnings- eller bedriftshemmeligheter. Lagmannsretten la særlig vekt på at informasjonen lå i en database som det bare kunne gis tilgang til med samtykke fra Norwegian, og at dataene har kunnet gi grunnlag for utregning av informasjon som de aller fleste i flybransjen må ha ansett som ønskelig for det enkelte selskap å holde hemmelig. Det ble i denne vurderingen ikke lagt vekt på at Norwegian ikke hadde sørget for å stenge Braathens tilgang til Amadeus. Lagmannsretten fant det bevist at det ikke lå noen bevisst tanke bak denne unnlåtelsen, og at ingen i Braathens hadde hatt grunn til å tro at det gjorde det.

Jeg finner det etter dette klart at lagmannsretten har bygget på en riktig rettsanvendelse når den på denne bakgrunn er kommet til at PNR-dataene inneholdt forretnings- eller bedriftshemmeligheter for Norwegian."⁵⁹

Høyesterett tiltrer her lagmannsrettens konklusjon om at det her lå "i selve situasjonen" et ønske om at informasjonen skulle holdes hemmelig. At dette ble konklusjonen selv om det var bevist at Norwegian ikke hadde foretatt seg noe for å stenge den tilgangen til informasjonen som Braathens hadde hatt mens samarbeidet mellom de to pågikk, bekrefter at terskelen for hvilke beskyttelsestiltak som kreves ikke er særlig høy.

Det synes også å ligge i denne uttalelsen at vurderingskriteriet for om ønsket om hemmeligholdelse ligger "i selve situasjonen", er hvordan den påståtte krenker har forstått den aktuelle situasjonen. Da de som opptrådte på vegne av Braathens forsto at dette var informasjon som Norwegian anså som sensitive, ble det altså ikke tillagt noen vekt at Norwegian faktisk ikke hadde foretatt seg noe for å stenge Braathens tilgang til informasjonen etter at samarbeidet mellom de to var avsluttet. Dette ble ikke vektlagt fordi retten kom til

---

⁵⁹ Rt 2007 1841 avs. 26-27

at det ikke lå noen bevisst tanke bak dette og at Braathens ikke "hadde hatt grunn til å tro at det gjorde det". Dette forsterker inntrykket av at det skal tas utgangspunkt i hvordan den påståtte krenker har oppfattet situasjonen. Av dette kan det også slutes at denne vurderingen er objektiv jf. ordlyden "hadde hatt grunn til".

På bakgrunn av den lave terskelen som her oppstilles for at kravet om hemmelighold skal ligge "i selve situasjonen", kan det neppe oppstilles noen særlig høy terskel for hvilke beskyttelsestiltak som kreves i de tilfeller der kravet ikke følger av "selve situasjonen". En naturlig konsekvens av at det er hva den påståtte krenker hadde grunn til å tro ut fra situasjonen som er det sentrale kriteriet, er at det i hvert fall ikke kan kreves større beskyttelsestiltak enn at de er tilstrekkelig til at den som utnytter informasjonen ikke kan sies å ha vært i aktsom god tro. En godtro-vurdering vil naturlig nok også være konkret og skjønnsmessig, hvilken type informasjon det er tale om vil også her være et sentralt moment for hvor grensen trekkes i det enkelte tilfelle. Noen typer informasjon er det mer nærliggende at ønskes holdt hemmelig enn andre, og dette vil gjenspeile seg i den konkrete vurdering.

På generelt grunnlag kan det allikevel konkluderes med at terskelen for hvilke beskyttelsestiltak som kreves ikke er særlig høy. Da det også selve situasjonen kan tilfredsstille kravet, er det klart at det ikke er noen særlig streng aktivitetsplikt som oppstilles. Men også her vil den nærmere gresedragningen måtte gjøres i det konkrete tilfellet.

3.3 Konklusjon

Konklusjon etter dette er at informasjonen må tilfredsstille kvalitative krav til foretaksspesifikkhet og betydning for den krenkedes virksomhet, for at den skal være vernet etter de bestemmelser som her er tema. I tillegg til dette har den som påberoper seg informasjonsvernet en aktivitetsplikt for å sikre hemmeligholdelse, dersom informasjonen skal være vernet.

Men som gjennomgangen har vist, er det ikke tale om skarpe og absolutte krav som det enkelt kan avgjøres om er tilfredsstillt eller ikke i det konkrete tilfelle. De kravene som oppstilles er temmelig vage, noe som gir et betydelig rom for skjønnsutøvelse fra rettsanvenderens side. Men med dette rommet for skjønn følger det også et betydelig ansvar for den enkelte rettsanvender, det kan vises til Irgens-Jensen på dette punkt:

"Domstolene har som sagt stor frihet til å avgjøre hva som er "bedriftshemmeligheter" og hva som i en konkret situasjon er å "utnytte rettsstridig" eller "å skaffe seg... på en urimelig måte". Dermed kan de avsi dommer som i hvert tilfelle er rimelige. Men dette stiller store krav til dem; de må forstå alle sakens kompliserte fakta og hvilke konsekvenser utfallet de velger, vil ha."⁶⁰

Med det spillerommet for skjønn som rettsanvender har, stilles det altså store krav til at rettsanvenderen har forstått så vel *faktum* som de *konsekvenser* hans avgjørelse vil få.

Selv om kravene er vage, kan det allikevel på generelt grunnlag konkluderes med at kravene *ikke* er særlig store. Som gjennomgangen har vist er det ganske beskjedne minstekrav som oppstilles. Det kan også her vises til Irgens-Jensen som konkluderer med at "minimumskravene for at informasjon skal kunne beskyttes etter reglene som her er tema, *er temmelig små*."⁶¹

Med små minstekrav og et betydelig rom for skjønn, må det konkluderes med at vernet etter de bestemmelser som her er tema er ganske *vidt* hva gjelder *hvilken* informasjon som kan være vernet.

4 SPRINGBRETTDOKTRINEN

Avhandlingens hovedproblemstilling er hvorvidt det gjelder en springbrettdoktrine i norsk rett. Dersom problemstillingen besvares bekreftende, vil springbrettdoktrinen være et *alternativt* vilkår for informasjonsvern etter de bestemmelser som her er tema.

Slik springbrettdoktrinen er anført i underrettspraksis vil de *kvalitative* kravene til informasjonen jf. pkt. 3.2.1 – 3.2.3 over, være oppfylt dersom bruken av den aktuelle informasjonen har gitt krenkeren en *besparelse* som han ikke ville ha hatt dersom informasjonsbruken tenkes borte. Det vil etter et slikt alternativt vilkår være tilstrekkelig for å oppfylle de kvalitative kravene at informasjonen har virket som et "springbrett" for krenkeren

---

⁶⁰ Irgens-Jensen (2006) s. 571

⁶¹ Irgens-Jensen (2010) s. 247

til å oppnå resultater ved mindre bruk av ressurser enn hva som ville ha vært nødvendig om han ikke hadde gjort bruk av den aktuelle informasjonen.

Denne springbrettdoktrinen har vært anført som et element i kravene til foretaksspesifikkhet og betydning for den krenkedes virksomhet. Det sentrale vurderingskriteriet – sparte ressurser i konkurransen – adskiller seg vesentlig fra de kriterier som ligger i de kvalitative kravene til informasjonen jf. redegjørelsen over. Perspektivet er også flyttet fra forhold hos den krenkede som er det avgjørende for om informasjonen oppfyller de kvalitative kravene som er gjennomgått over, til krenkeren og hvilken betydning bruken av den aktuelle informasjonen har hatt for hans konkurranseevne. Med fokuset på besparelser og konkurranseevne har informasjonsvernet også en annen rekkevidde enn det tradisjonelle vernet som fokuserer på informasjonens innhold. En springbrettdoktrine slik denne er anført i underrettspraksis, vil det derfor være mer naturlig å omtale som et alternativt vilkår enn som en del av spesifikasjonskravet og kravet om at informasjonen må være av betydning.

I den videre fremstilling vil problemstillingen besvares på bakgrunn av hva som kan utledes av kildene etter *gjeldende rett*. Dette kan gi grunn til å vurdere hvordan rettstilstanden på feltet *bør* være, men dette faller utenfor rammene av denne avhandlingens tema og vil ikke bli behandlet.

4.1 Problemstilling

Problemstillingen er hentet fra underrettspraksis, der den har vært drøftet i en straffesak fra Oslo Tingrett⁶² og en sivil sak fra Moss Tingrett⁶³. Avhandlingens hovedproblemstilling er om det gjelder et *absolutt* alternativt vilkår til de kvalitative kravene for informasjonsvern etter de bestemmelser som er tema – gjelder det en springbrettdoktrine i norsk rett?

---

⁶² TOSLO-2011-108509

⁶³ TMOSS-2012-28449

4.2 De lege lata

Lovteksten til bestemmelsene som er avhandlingens tema nevner ikke springbrettdoktrinen. Den gir heller ikke anvisning på en vurdering etter de kriterier springbrettdoktrinen legger opp til for om informasjon er vernet etter bestemmelsene.

Forarbeidene til bestemmelsene nevner heller ikke springbrettdoktrinen og gir ikke noen anvisning på at den vurderingen som springbrettdoktrinen legger opp til skal være av betydning for hvilken informasjon som kvalifiserer til å være en forretningshemmelighet.

Rettspraksis er bakgrunnen for at problemstillingen om det gjelder en springbrettdoktrine har oppstått. Det foreligger ingen avgjørelser fra Høyesterett som gjør bruk av begrepene springbrett eller springbrettdoktrine. Men det er *én* Høyesterettsavgjørelse hvor det i et obiter dictum uttales at sparte ressurser som et resultat av informasjonsbruken, kan være tilstrekkelig til at vilkåret om foretaksspesifikkhet er oppfylt:

"På bakgrunn av den bevisvurdering lagmannsretten har foretatt, finner jeg det ikke tvilsomt at kravet til foretaksspesifikkhet her er oppfylt. Jeg tilføyer at det i et tilfelle som det foreliggende må være tilstrekkelig for å oppfylle dette kravet at informasjonen har gjort det mulig å oppnå resultater som man ellers ville ha brukt mer tid eller mer ressurser på å oppnå, jfr. Harald Irgens Jensen: Forretningshemmeligheter i Nordisk Immaterielt Rättsskydd nr. 6 for 2006."⁶⁴

Det var ikke nødvendig for resultatet i den foreliggende sak, da kravet til foretaksspesifikkhet var oppfylt. Men med denne obiter uttalelsen åpner Høyesterett for at sparte ressurser som et resultat av informasjonsbruken, *kan* gi selvstendig grunnlag for vern selv om kravet til foretaksspesifikkhet ikke er oppfylt. At Høyesterett oppstiller ett kvalitativt vilkår til informasjonen – et spesifikasjonskrav der betydningen for den krenkedes virksomhet er et kumulativt tilleggsvilkår – innebærer at avgjørelsens referanse til "foretaksspesifikkhet" må forstås som både kravet om foretaksspesifikkhet *og* kravet om at informasjonen må være av betydning for den krenkedes virksomhet. Det åpnes altså for at både spesifikasjonskravet jf.

---

⁶⁴ Rt 2007 1841 avs. 25

pkt. 3.2.2 over og kravet om informasjonens betydning jf. pkt. 3.2.3 over, kan være oppfylt dersom informasjonsbruken har gitt krenkeren en besparelse i tid eller ressurser.

Denne uttalelsen om at sparte ressurser for krenkeren kan være tilstrekkelig grunnlag for at de kvalitative kravene til informasjonen er oppfylt, representerer en utvidelse av informasjonsvernet i forhold til hva som kan utledes av lovteksten og bestemmelsenes forarbeider. Det er da et naturlig spørsmål hvor omfattende denne utvidelsen er – hva er rekkevidden av den siterte uttalelsen fra Høyesterett.

Høyesterett begrenser rekkevidden av uttalelsen gjennom formuleringen "i et tilfelle som det foreliggende må være tilstrekkelig"⁶⁵ at den påståtte krenker har hatt en besparelse ved bruken av informasjonen som han ellers ikke ville ha hatt dersom bruken av informasjonen tenkes borte. Det sies ikke noe nærmere om *hvorfor* en ressursbesparelse ville ha vært tilstrekkelig til at de kvalitative vilkår for vern var oppfylt, eller noe om *når* dette vil være tilstrekkelig. Men det kan i hvert fall sluttet at dette grunnlaget har et begrenset anvendelsesområde, det vil ikke gi grunnlag for vern i *alle* tilfeller der det kan påvises en ressursbesparelse som følge av informasjonsbruken.

Høyesterett henviser til en artikkel av Harald Irgens-Jensen i Nordisk Immaterielt Rättskydd. Dette er i utgangspunktet juridisk teori, men det kan spørres om rettskildeverdien av hele eller deler av denne artikkelen er endret i og med denne henvisningen fra Høyesterett. I artikkelen uttaler Irgens-Jensen:

"Spør man om en utnyttelse eller ervervelse av informasjon er i strid med *lovreglene* i straffeloven § 294 nr. 2 og 3, § 405 a eller markedsføringsloven §§ 1, 7 eller 8, vil det i mange situasjoner ikke kreves mer "foretaksspesifikkhet" og "betydning" enn at *informasjonen gjør eller har gjort det mulig for den angivelige krenker å oppnå resultater som han ellers ville brukt mer tid eller mer ressurser på å oppnå*. Et typisk eksempel har man hvis en samarbeidspartner stikker av med betrodde tegninger over bedriftens produkter og bruker dem til å fremstille et konkurrerende produkt. Da er det ofte tilstrekkelig for å konstatere rettsstrid at informasjonen i tegningene var et "springbrett" for den nye, konkurrerende produksjon. I andre tilfeller må imidlertid den utnyttede informasjon være mer "foretaksspesifikk" og "betydningsfull". Det vil for eksempel være tilfelle

---

⁶⁵ Rt 2007 1841 avs. 25

hvis en tidligere ansatt bruker noen av de erfaringer han har gjort i sitt arbeid for bedriften, til å hjelpe sin nye arbeidsgiver i utviklingen av en konkurrerende produksjon."⁶⁶

I artikkelen benyttes altså begrepet "springbrett" om det sentrale vurderingskriteriet for vern etter dette alternative grunnlaget. Men også i denne artikkelens fremstilling av vern på grunnlag av sparte ressurser, begrenses rekkevidden av dette vernets anvendelsesområde: "I andre tilfeller må imidlertid den utnyttede informasjon være mer "foretaksspesifikk" og "betydningsfull"."⁶⁷. Det kan for øvrig også pekes på at Irgens-Jensen som oppstiller spesifikasjonskravet og informasjonens betydning hver for seg, uttaler at begge vilkårene kan anses tilfredsstillt på bakgrunn av sparte ressurser i de tilfeller der dette alternative grunnlaget for vern kommer til anvendelse.

Det som i artikkelen trekkes frem som et *typisk* eksempel på når en ressursbesparelse er tilstrekkelig grunnlag for at informasjonen er vernet, ligger ganske tett opp til det som var faktum i SAS/Braathens-avgjørelsen⁶⁸. Irgens-Jensen eksemplifiserer; "Et typisk eksempel har man hvis en samarbeidspartner stikker av med betrodd tegninger over bedriftens produkter og bruker dem til å fremstille et konkurrerende produkt."⁶⁹. Det ble i SAS/Braathens-saken riktignok ikke *fremstillet* noe konkurrerende produkt på bakgrunn av informasjonen. Men det var en tidligere samarbeidspartner som nå var en konkurrerende tjenesteyter, som gjorde bruk av en databasetilgang som var betrodd ham i anledning det tidligere samarbeidet. Denne likheten mellom artikkelens eksempel og faktum i den foreliggende sak, sammenholdt med Høyesteretts formulering "i et tilfelle som det foreliggende", trekker i retning av at det kun konstateres at det *akkurat* i dette tilfellet ville ha vært tilstrekkelig å vise til en ressursbesparelse. I så fall kan det ikke utledes mer av denne uttalen enn at Høyesterett gir sin tilslutning til at det i det typeeksempelet som oppstilles, vil være tilstrekkelig grunnlag for vern å vise til en ressursbesparelse for krenkeren. På denne

---

⁶⁶ Irgens-Jensen (2006) s. 577

⁶⁷ Irgens-Jensen (2006) s. 577

⁶⁸ Rt 2007 1841

⁶⁹ Irgens-Jensen (2006) s. 577

bakgrunn vil det da også være betenkelig å opphøye øvrige deler av denne artikkelens rettskildeverdi på bakgrunn av Høyesteretts henvisning til den.

Mot en slik forståelse av Høyesteretts uttalelse, kan det innvendes at uttalelsen kommer i et obiter dictum. Men i forhold til hva som kan utledes av lovteksten og forarbeidene, så representerer selv en tilslutning til at det i disse typetilfellene vil være tilstrekkelig å vise til en besparelse, en utvidelse av informasjonsvernet. Uttalelsen har dermed generell betydning utover den foreliggende sak, selv om man legger denne forsiktige forståelsen av uttalelsens rekkevidde til grunn.

Etter dette må det konkluderes med at rettspraksis slår fast at det i *noen* tilfeller vil være tilstrekkelig grunnlag for å anse de kvalitative kravene til informasjonen som oppfylt, dersom informasjonsbruken har gitt krenkeren en ressursbesparelse han ikke ville hatt dersom han ikke hadde gjort bruk av informasjonen. Men praksis gir ikke holdepunkter for å anta at det vil gi grunnlag for vern i *alle* tilfeller at det kan vises til at informasjonen har resultert i en besparelse for krenkeren, snarere tvert imot er det flere momenter som taler mot en slik forståelse av praksis.

Fra *underrettspraksis* der avhandlingens problemstilling har vært oppe ved to anledninger, har konklusjonen blitt at det ikke gjelder noe slikt alternativt vilkår om at det i alle tilfeller vil være tilstrekkelig for å tilfredsstille de kvalitative kravene for informasjonsvern at det kan vises til en besparelse hos krenkeren – en springbrettdoktrine. I straffesaken for Oslo Tingrett uttaler retten:

"Retten er ikke enig i Økokrims generelle utgangspunkt om at det foreligger en « springbrettdoktrine » i norsk rett. Når det gjelder den siterte uttalelse fra Høyesterett i SAS-saken, ligger det etter rettens syn en reell begrensning i dommens rekkevidde gjennom formuleringen « *i et tilfelle som det foreliggende* »."⁷⁰

I den sivile saken fra Moss Tingrett uttales det:

---

⁷⁰ TOSLO-2011-108508, dommens pkt. 2.2

"I relasjon til spørsmålet om markedsføringsloven § 28 rammer utnyttelse av en sum av viten, tilføyer retten at en ikke har funnet grunnlag for å anta at det gjelder en generell springbrettdoktrine i norsk rett."⁷¹

Som disse avgjørelsene viser så er altså problemstillingen aktuell i praksis, og en springbrettdoktrine som tilstrekkelig grunnlag for å tilfredsstille de kvalitative krav til informasjonsvern i alle tilfeller der informasjonsbruken har gitt krenkeren en besparelse, anføres som gjeldende rett.

Juridisk litteratur er noe mer omfangsrik enn den svært sparsommelige praksisen på dette området, men det er ikke skrevet særlig mye om temaet. Begrepene "springbrett"⁷² og "springbrettdoktrine"⁷³ har sin opprinnelse i litteraturen, dog ikke med det samme meningsinnholdet i "springbrettdoktrine" som dette begrepet har blitt tillagt i underrettspraksis. I denne avhandlingen vil som nevnt terminologien fra underrettspraksis bli benyttet på dette punkt.

Irgens-Jensens artikkel i Nordisk Immaterielt Rättskydd nr. 6 for 2006 er allerede omtalt under rettspraksis, da det er denne artikkelen som Høyesterett henviser til i avgjørelsen. I tillegg til det som ble referert over, er artikkelens omtale av situasjonen der den påståtte krenker er en tidligere ansatt av interesse:

"I de norske forarbeider gis det uttrykk for at den ansatte må få benytte sine "alminnelige erfaringer" i den nye konkurrerende virksomhet, men må avstå fra å utnytte "bedriftshemmeligheter". Den grensen er ikke lett å trekke i praksis. Når domstoler står overfor spørsmålet, bør de i hvert fall stille seg følgende spørsmål: Er det *tilstrekkelig* for å ramme den eksansatte at han utnytter kunnskaper og erfaringer som han ikke ville fått like greit andre steder? Eller for å si det på en annen måte: Er bruk av kunnskap fra tidligere arbeidsforhold som "*springbrett*" over i en konkurrerende virksomhet i seg selv rettsstridig? Eller må det kreves noe mer for å slå ned på den eksansattes opptreden?

For norsk retts vedkommende mener jeg at man ikke kan gå ut fra noen "springbretteori" her."⁷⁴

---

⁷¹ TMOSS-2012-28449

⁷² Irgens-Jensen (2006) s. 577

⁷³ Irgens-Jensen (2010) s. 141

⁷⁴ Irgens-Jensen (2006) s. 578 med videre henvisninger

Det avvises her at en "springbretteori" kan utvide informasjonsvernet til også å omfatte informasjon som regnes som alminnelige erfaringer og ferdigheter. Informasjonsvern på grunnlag av ressursbesparelse er dermed utelukket for tidligere ansattes bruk av informasjon som faller under den nedre grense jf. pkt. 3.2.1. Det var da også på denne type informasjon at springbrettdoktrinen ble påberopt av ØKOKRIM men avfeid av retten i den nevnte sak fra Oslo Tingrett⁷⁵. Konsekvensen av dette er at denne typen informasjon ikke er vernet, selv om bruken av den har gitt den eksansatte eller dennes nye arbeidsgiver en besparelse.

Det fremgår av Cirrus-dommen⁷⁶ at en bedrift også kan opparbeide seg informasjon som må karakteriseres som alminnelige erfaringer og dermed ligger under den nedre grense jf. pkt. 3.2.1. Dette vil typisk være erfaringer som vinnes gjennom tilvirknings- og utviklingskontrakter av en viss varighet. Dette reiser problemstillingen om en tilsvarende begrensning i rekkevidden av informasjonsvern grunnet på besparelser som utelukker anvendelse på tidligere ansattes bruk av denne typen informasjon, også gjelder for tidligere samarbeidspartnere. For tilfellene der den påståtte krenker er en tidligere ansatt, står den tidligere arbeidsgivers behov for informasjonsvern i et klart spenningsforhold til den tidligere ansattes rett til fritt å kunne velge sin arbeidsgiver. Dette spenningsforholdet gjør seg ikke gjeldende mellom tidligere samarbeidspartnere, og det er dermed ikke gitt at det kan generaliseres fra den ene situasjonen til den andre. Men en slik begrensning i rekkevidden også for situasjoner mellom tidligere samarbeidspartnere, harmonerer godt med uttalelsen i Cirrus-dommen om at verftene "fritt kunne bruke sin egenutviklede ekspertise"⁷⁷.

For tidligere ansattes bruk av *øvrig* informasjon – informasjon som altså overstiger den nedre grense for hva som kan være en forretningshemmelighet jf. pkt. 3.2.1, men som ikke oppfyller de kvalitative vilkårene til å være en forretningshemmelighet jf. pkt. 3.2.2 og 3.2.3 – uttaler Irgens-Jensen:

---

⁷⁵ TOSLO-2011-108508

⁷⁶ Rt 1997 199 s. 225

⁷⁷ Rt 1997 199 s. 225

"Etter mitt syn må det derfor kreves noe mer for å slå ned på de eksansatte enn at kunnskapen de fikk hos den tidligere arbeidsgiver, har gitt dem en fordel i konkurransen. Dette "mer" kan for eksempel være at de tidligere ansatte har tatt med seg kopier av resepter, verdifulle datamaskinprogrammer, kundedatabaser osv., eller at den nye konkurrerende virksomhet – som i "Notflottørdommen" – produserer sine varer på en måte svært lik den tidligere arbeidsgiver. Etter ordlyden i § 7 kan det også hende at en eksansatt som bare utnytter kunnskap han har i hodet, opptrer rettsstridig. Men hensynet til muligheten for jobbskifte og Høyesteretts holdning i Cirrusdommen taler etter mitt skjønn for at den kunnskapen som vedkommende *faktisk utnytter* i hvert fall må gi en *kvalifisert fordel* i konkurransen. Det er neppe mulig å trekke noen fast grense, for eksempel om hvor mange timers utviklingsarbeid som må være spart. En tommelfingerregel når det gjelder utnyttelse av *tekniske kunnskaper*, kan kanskje være at jo større konkurransemessig betydning de trekk som finnes i både krenkerens og den krenkedes produkter har, jo lettere vil det foreligge rettsstrid. Dette legger opp til at domstolene må *identifisere* den kunnskap som de mener faktisk blir utnyttet, og bare det kan være en viktig garanti for at de ikke går for langt i den tidligere arbeidsgivers favør."⁷⁸

Det hevdes at informasjonsvern grunnet på besparelser i utgangspunktet gjelder der den påståtte krenker er en tidligere ansatt, men at det av hensyn til den enkelte arbeidstakers *yrkesfrihet* bør oppstilles en høy terskel for når informasjon er vernet på dette grunnlaget. Det gis anvisning på at skjønnstemaet er om den utnyttede informasjonen har gitt en "*kvalifisert fordel*" i konkurransen. Informasjonsvern grunnet på besparelser er et utslag av konkurransehensynet, og dette fremstår som en fornuftig avveining mellom konkurransehensynet på den ene siden og hensynet til den enkelte arbeidstakers yrkesfrihet på den annen.

I denne artikkelen oppstilles det altså en nedre grensedragning for når sparte tid og ressurser kan gi grunnlag for informasjonsvern i tilfeller der den påståtte krenker er en tidligere ansatt. Det oppstilles også et tilleggsvilkår om besparelsen må gi en *kvalifisert fordel* i konkurransen for at informasjonen skal være vernet på dette grunnlaget. Begge disse begrensningene i vernet grunnet på sparte ressurser, harmonerer dårlig med den springbrett-doktrinen som er anført i underrettspraksis.

I etterkant av SAS/Braathens-avgjørelsen publiserte politiadvokat Tarjei Istad en artikkel i Tidsskrift for strafferett, der han omtaler noen av de spørsmål saken reis-

---

⁷⁸ Irgens-Jensen (2006) s. 580

te. Istad var for øvrig medaktør under lagmannsrettsbehandlingen av saken. Om den nevnte obiter uttalelsen i avgjørelsens avsnitt 25 heter det:

"Første setning i avsnittet viser at saken nok ikke gir særlig veiledning for så vidt gjelder den nedre grense for kravet til foretaksspesifikkhet. For fremtiden er det imidlertid interessant at førstvoterende viser til stipendiat Harald Irgens-Jensens syn, som ikke kan sies å stille strenge krav. Selv om henvisningen ikke synes nødvendig for resultatet, taler gode grunner for at den følges opp i senere saker. Etter mitt syn tilsier hensynene bak reglene til beskyttelse av bedriftshemmeligheter en nokså lav terskel, særlig når konkurransen er skarp og mye informasjon kan skaffes gjennom åpne kilder. Desto mer som er kjent for konkurrentene om en bedrifts resultater mv., desto viktigere er det å beskytte det lille som er hemmelig."⁷⁹

Istad hevder at hensynene bak reglene til vern av forretningshemmeligheter, tilsier at den utvidelsen av informasjonsvernet grunnet på at informasjonsbruken har gitt krenkeren en besparelse som Høyesterett gir uttrykk for, følges også i senere saker. Istad fremhever at ØKOKRIM og andre rettsanvendere bør påberope seg dette grunnlaget for informasjonsvern også i fremtiden.

Selv om det ikke sies uttrykkelig fremgår det av sammenhengen at det er *konkurranseshensynet* som er det sentrale hensynet bak den utvidelsen av vernet, som vern grunnet på at informasjonen har vært et "springbrett" til besparelser innebærer. Det hevdes altså at konkurranseshensynet taler for en lav terskel for å verne informasjon, når bruken av informasjonen har gitt krenkeren en besparelse i konkurransen.

Det synes også som om Istad hevder at Høyesterett gjennom sin henvisning til Irgens-Jensen har gitt sin tilslutning til vurderingene i artikkelen som sådan. Høyesteretts egen begrensning av uttalelsens rekkevidde gjennom formuleringen "et tilfelle som det foreliggende" er ikke problematisert. En så omfattende fortolkning av uttalelsen fremstår som tvilsom sett i lys av Høyesteretts formulering og eksemplifiseringen i artikkelen det henvises til jf. redegjørelsen om dette over.

Artikkelen fremhever at konkurranseshensynet er det bærende hensyn bak at besparelser som følge av informasjonsbruken skal være tilstrekkelig til at de kvalitative kravene

---

⁷⁹ Istad (2008) s. 108

for informasjonsvern skal anses oppfylt. Istad gir sin tilslutning til dette grunnlaget for informasjonsvern, og mener at dette bør "følges opp" i senere saker, uten at det sies noe nærmere om hva han legger i dette.

I sin doktoravhandling "Bedriftenes hemmelighet – og rettighet" fra 2010 problematiserer Irgens-Jensen hvorvidt det gjelder som generell regel i norsk rett, at der informasjonen har vært et "springbrett" for besparelser i krenkerens virksomhet er dette tilstrekkelig til at de kvalitative kravene for informasjonsvern er oppfylt. Selv om han ikke gjør bruk av begrepet springbrettdoktrine om denne regelforståelsen, er det klart nok om det gjelder en regel med det *innhold* som i underrettspraksis har blitt benevnt springbrettdoktrinen han tar stilling til. Om dette sier Irgens-Jensen:

"Det burde være klart fra alt det foregående at det heller ikke etter norsk rett som generell regel kan være tilstrekkelig å konstatere at den aktuelle informasjonen har vært et "springbrett", verken i forhold til spørsmålet om informasjonen utgjør en "bedriftshemmelighet" eller i forhold til spørsmålet om den angivelige krenkers faktiske utnyttelse av en sådan er rettsstridig."⁸⁰

Konklusjonen til Irgens-Jensen er altså at det i norsk rett *ikke* gjelder en slik regel som gir selvstendig grunnlag for informasjonsvern i *alle* tilfeller der det kan påvises en besparelse hos den påståtte krenker som følge av informasjonsbruken.

I forlengelsen av at han konkluderer med at det ikke gjelder en slik generell regel, er det også interessant hvordan Irgens-Jensen formulerer seg i oppsummeringen av de krav som må være tilfredsstilt for at informasjon skal kvalifisere til å være en forretningshemmelighet:

"Informasjonen må være ukjent for viktige konkurrenter og ikke lett tilgjengelig for dem. Er det snakk om informasjon nedfelt i dokumenter eller annet fysisk materiale som den angivelige krenker har tatt med seg fra informasjonens "eier", er det siste vilkåret oppfylt dersom informasjonen har gjort det mulig for den angivelige krenker å oppnå resultater raskere, billigere eller sikrere enn han ellers ville gjort ("springbrett")."⁸¹

---

⁸⁰ Irgens-Jensen (2010) s. 258

⁸¹ Irgens-Jensen (2010) s. 247

Her oppstilles det to krav for at informasjonsvernet skal kunne grunnes på at krenkeren har hatt en besparelse som følge av informasjonsbruken: For det første gjelder det et fikseringskrav – informasjonen må være nedtegnet i et fysisk materiale. For det annet må den påståtte krenker har tatt med seg dette materiale fra informasjonens "eier".

Disse kravene til situasjonen harmonerer også godt med eksemplifisering i den tidligere omtalte artikkelen⁸² og kan ses som en presisering av denne. I dette ligger det en *vesentlig* begrensning av i hvilke tilfeller det vil være tilstrekkelig til at de kvalitative kravene for informasjonsvern anses oppfylt, at krenkerens bruk av informasjonen har gitt ham en besparelse.

Den juridiske litteraturen på området taler heller ikke for at det gjelder et absolutt alternativt vilkår, og at det dermed vil være tilstrekkelig grunnlag for informasjonsvern i alle tilfeller at bruken har medført en besparelse for krenkeren. Istads uttalelser *kan* tolkes i retning av en slik regelforståelse, men det uttales ikke direkte at en slik springbrettdoktrine er gjeldende rett. Irgens-Jensen konkluderer med at det *ikke* gjelder en slik generell regel.

De reelle hensyn som gjør seg særlig gjeldende når dette alternative vilkåret for informasjonsvern skal vurderes, er *konkurransehensynet* og *incentivhensynet*. Det er konkurransehensynet som er det bærende hensyn bak informasjonsvern grunnet på at bruken av informasjonen har gitt krenkeren en besparelse. Sagt på en annen måte er det konkurransehensynet som begrunner den utvidelsen av informasjonsvernet og straffeansvaret – til også å omfatte informasjon som i utgangspunktet *ikke* tilfredsstillende de kvalitative kravene for å være vernet – som vurderingskriteriet om at informasjonen har vært et "springbrett" innebærer.

Det ligger allerede en begrensning i kravet om at det må foreligge en besparelse i tid eller ressursbruk for at informasjonsvernet skal utvides. Informasjon som ikke har gitt noen påviselig besparelse omfattes ikke av denne utvidelsen av informasjonsvernet. Bruk av denne type informasjon vil ikke ha noen påvirkning på konkurransesituasjonen, og det

---

⁸² Irgens-Jensen (2006) s. 577

bærende hensyn bak springbrettdoktrinen utvidelse av informasjonsvernet er dermed ikke berørt.

Det kan spørres om begrensningen stopper her, eller om det er grunn til å anta at også tilfeller der det *er* en påviselig besparelse som følge av informasjonsutnyttelsen allikevel *ikke* rammes, dersom denne besparelsen *ikke* har hatt noen betydning for konkurransesituasjonen.

Dersom det oppstilles et krav om at informasjonsbruken må ha hatt en *konkurransesvridende* effekt, vil dette avgrense mot de tilfeller der det er tale om besparelser av en så beskjedne art at den ikke har innvirkning på konkurransesituasjonen. En springbrettdoktrine slik dette er anført i underrettspraksis harmonerer dårlig med disse betraktninger, da en slik doktrine vil ramme enhver ressursbesparelse uavhengig av dens betydning for konkurransesituasjonen i markedet.

Konkurranseshensynet kan tale mot et så vidtgående informasjonsvern som denne springbrettdoktrinen vil innebære. Vernet informasjon kan ikke brukes av konkurrerende virksomheter, og et for vidtgående vern kan dermed virke dempende på konkurransesituasjonen i markedet. En begrensning i vernets rekkevidde til kun å gjelde i de tilfeller der den aktuelle besparelsen har hatt en konkurransevridende effekt, synes derfor å samsvare best med konkurransehensynet.

Incentivhensynet kan isolert sett tale for en springbrettdoktrine slik denne er anført i underrettspraksis. En slik generell og absolutt regel vil gjøre det mindre risikofylt og betenkelig å dele informasjon i forhandlingssituasjoner, da man kan gjøre dette i tillitt til at dersom forhandlingsmotparten senere bruker informasjonen til egen vinning så vil man kunne møte dette med rettslige sanksjoner. Men også incentivhensynet tilsier en begrensning i vernets rekkevidde, blir vernet for vidt så vil det kunne virke negativt på den samlede verdiskapning i samfunnet jf. pkt. 2.8 over.

Som gjennomgangen av litteraturen har vist så taler hensynet til yrkesfrihet for en begrensning i vernets rekkevidde for de tilfeller der krenkeren er en tidligere ansatt. Dette hensynet tilsier at vernet ikke blir så vidtgående at det begrenser den tidligere arbeidstakers frihet til å velge arbeidsgiver jf. pkt. 2.8 over. Det at en tidligere arbeidstaker gjør bruk av kunnskaper han har opparbeidet hos sin tidligere arbeidsgiver for å fremme sin egen

karriere, fremstår da også som en mer legitim interesse enn at en tidligere samarbeidspartner gjør bruk av informasjon som ble betrodd han i anledning samarbeidet. På den annen side må en bedrift kunne betro sensitiv informasjon til sine ansatte i visshet om at disse ikke fritt kan ta med seg informasjonen ved overgang til en annen arbeidsgiver. Spenningsforholdet mellom den tidligere arbeidsgivers behov for vern og den tidligere ansattes rett til fritt å velge sin arbeidsgiver, tilsier at vern på grunnlag av sparte ressurser ikke er utelukket i disse tilfellene, men at terskelen er *høyere* for at informasjonsbruken skal rammes enn i de tilfellene der krenkeren er en tidligere samarbeidspartner.

Den allmenne rettsfølelse kan nok på den annen side tale for en springbrettdoktrine som gjelder i alle tilfeller der det er en påviselig besparelse. Det å kunne utnytte andre konkurrenters informasjon til egen vinning, er *isolert sett* ikke noen verneverdig interesse.

Fremmed rett er tatt med i den grad den kan tjene som illustrasjon på hvordan lignende problemstillinger som det vi møter ved anvendelsen av disse reglene i norsk rett, er løst i fremmed rett. Det vil bli vist til noen eksempler fra britisk rett, da det er denne som har gitt inspirasjon til vurderingskriteriet "springbrett" i norsk rett⁸³. Det fremmede rettsstoff tillegges her *ingen* selvstendig rettskildemessig vekt.

Bakgrunnen for at navnet springbrettdoktrine har blitt tatt i bruk i norsk rett, er at man har direkte oversatt fra den britiske "Springboard doctrine". Springbrettdoktrinen synes da også å ha en ganske konsekvent anvendelse i britisk rett. Det kan vises til Irgens-Jensens omtale av en sentral dom i den britiske springbrettlæren – *Terrapin Ltd. v Builders' Supply Co. (Hayes) Ltd.*:

"Den generelle formulering "a person who has obtained information in confidence is not allowed to use it as a springboard for activities detrimental to the person who made the confidential communication" skulle innebære at det er rettsstridig å utnytte enhver informasjon ervervet "in confidence", til skade for kontrakts eller forhandlingsmotparten, så lenge informasjonen gir fordeler som tredjemenn ikke hadde."⁸⁴

---

⁸³ Irgens-Jensen (2010) s. 19

⁸⁴ Irgens-Jensen (2010) s. 142

Dette gir et inntrykk av at den britiske "Springboard doctrine" ligger tett opptil en slik generell regel som det som har blitt anført som springbrettdoktrinen i underrettspraksis.

Det er da interessant at selv om regelen har et tilsynelatende skarpt vurderingskriterium, gjøres det en distinksjon mellom de situasjoner der krenkeren er en tidligere ansatt og de situasjoner der dette ikke er tilfellet. Den britiske rettstilstanden på dette punkt er omtalt av Irgens-Jensen:

"For at et stykke informasjon skal være vernet mot utnyttelse fra *tidligere ansatte*, kan det se ut som den må tilfredsstillende strengere kriterier enn det springbrettdoktrinen legger opp til – informasjonen må kunne "properly be classed as a trade secret or as a material, which, while not properly to be described as a trade secret, is in all the circumstances of such highly confidential nature as to require the same protection as a trade secret *eo nomine*". Det er neppe alltid enkelt å slå fast om dette er tilfelle."⁸⁵

Det kan se ut som om skjønnstemaet etter britisk rett er at informasjonen må være like *beskyttelsesverdig* som en forretningshemmelighet – "trade secret" – for at springbrettdoktrinen skal være anvendelig i disse tilfellene. Informasjonens betydning for en bedrifts konkurranseevne vil nok typisk være et viktig moment i vurderingen av hvor beskyttelsesverdig et stykke informasjon er.

Legalitetsprinsippet utgjør en viktig skranke på strafferettens område. Et slikt alternativt vilkår for informasjonsvern som en springbrettdoktrine innebærer kan stå i et problematisk forhold til Legalitetsprinsippet. Springbrettdoktrinen vil innebære en utvidelse av straffeansvaret til alle de tilfeller der informasjonsbruken har gitt krenkeren en besparelse. Som redegjørelsen har vist, har dette vurderingskriteriet – sparte ressurser – ingen forankring i bestemmelsenes tekst eller forarbeider. Det kan derfor tenkes at en slik utvidelse av straffeansvaret som en slik regel innebærer, må gjøres i lovs form dersom den skal tilfredsstillende klarhetskravet under Legalitetsprinsippet jf. pkt. 2.10 over.

Det kan i denne forbindelse vises til at den nye straffelov av 2005 ikke gir noen anvisning på at sparte ressurser som følge av informasjonsbruken, er av betydning for vernets

---

⁸⁵ Irgens-Jensen (2010) s. 142 med videre henvisninger

og straffeansvarets rekkevidde. Det kan endelig også pekes på at *rettstekniske* hensyn tilsier at de begrensninger Legalitetsprinsippet legger for det straffesanksjonerte vernet for forretningshemmeligheter, også bør gjelde for det sivilrettslige vernet etter mfl. § 28.

4.3 Konklusjon

Kildene gir ikke grunnlag for å anta at det gjelder et *absolutt* alternativt vilkår til de kvalitative kravene for informasjonsvern etter de bestemmelser som er avhandlingens tema. Informasjon som ikke tilfredsstillende de kvalitative kravene for informasjonsvern som ligger i vilkåret forretningshemmelighet, kan i *noen tilfeller* være vernet dersom bruken av informasjonen har gjort det mulig for brukeren å oppnå resultater på en mindre tids- og ressurskrevende måte enn hva som ville vært mulig uten informasjonsbruken. Men dette grunnlaget for informasjonsvern har en begrenset rekkevidde, det vil ikke i alle tilfeller være tilstrekkelig for vern at informasjonsbruken har medført en besparelse.

Konklusjon etter dette blir at avhandlingens hovedproblemstilling må besvares benektende – det gjelder ikke en springbrettdoktrine i norsk rett.

5 LITTERATURLISTE

5.1 Lover

- 1814 Kongeriget Norges Grundlov (Grunnloven)
- 1902 Almindelig borgerlig Straffelov (Straffeloven)
- 1961 Lov om opphavsrett til åndsverk m.v. (Åndsverkloven)
- 1967 Lov om patenter (Patentloven)
- 2005 Lov om straff (straffeloven – ikke trådt ikraft)
- 2009 Lov om kontroll med markedsføring og avtalevilkår mv. (Markedsføringsloven)

5.2 Traktater

- 1950 Den europeiske menneskerettskonvensjon (EMK)

5.3 Forarbeider

- 1966 Innstillingen fra Konkurranselovkomitéen
- 1971-1972 Odelstingsproposisjon nr. 57
- 2007-2008 Odelstingsproposisjon nr. 55
- 2008-2009 Odelstingsproposisjon nr. 22

5.4 Rettsavgjørelser

5.4.1 Høyesterett

Rt. 1964 s. 238

Rt. 1997 s. 199

Rt. 2003 s. 825

Rt. 2007 s. 1841

5.4.2 Tingrettene

2011 Oslo Tingrett – sak 108508

2012 Moss Tingrett – sak 28449

5.5 Bøker

Aall, Jørgen: *Rettsstat og menneskerettigheter*. 2004

Andenæs, Johs: *Alminnelig strafferett*. 5. utgave ved Magnus Matningsdal og Georg Fredrik Rieber-Mohn. 2. opplag – 2005.

Irgens-Jensen, Harald: *Bedriftens hemmelighet – og rettighet?* 2010

Lunde, Tore, Ingvild Mestad og Terje Michaelsen: *Markedsføringsloven med kommentarer*. 2010

5.6 Artikler

Irgens-Jensen, Harald: *Kommentar til Kværner-kjennelsen, Rt. 2003 s. 825*. Nordisk Immaterielt Rättskydd nr. 4 for 2004.

Irgens-Jensen, Harald: *Forretningshemmeligheter*. Nordisk Immaterielt Rättskydd nr. 6 for 2006.

Istad, Tarjei: *Fra Økokrim: Misbruk av bedriftshemmeligheter*. Tidsskrift for strafferett 2008 s. 104.

5.7 Undersøkelser

Næringslivets Sikkerhetsråd – Mørketallsundersøkelsen av 2012

